

5

Bærekraft i BIR

Bærekraft i BIR er integrert i alle deler av virksomheten, fra innsamling og behandling av avfall til strategiske beslutninger og samarbeid i verdikjeden.

Vi jobber systematisk med å identifisere vesentlige bærekraftstemaer, håndtere klimarisiko og skape positive effekter for miljø, samfunn og eiere.

Gjennom tydelig ledelsesforankring, konkrete handlingsplaner og kontinuerlig forbedring sikrer BIR at bærekraft står sentralt i både dagens drift og fremtidens utvikling.

I dette kapitlet:

Bærekraft og samfunnsansvar

Miljøinformasjon

Sosial informasjon

Foretningsadferd

Forbrenningsanlegget

Metallsorteringsanlegget

Bærekraft og samfunnsansvar

Bakgrunn og formål

I denne rapporten presenterer vi våre vesentlige bærekraftstemaer, hvordan arbeidet med bærekraft er organisert, hvilke tiltak vi har gjennomført og resultatene vi har oppnådd. Bærekraftstemaene vi rapporterer på, gjenspeiler de vesentlige temaene vi identifiserte i vår analyse av dobbel vesentlighet i 2024.

BIR har vært underlagt reglene om å rapportere bærekraftsinformasjon i henhold til regnskapsloven og European Sustainability Reporting Standards (ESRS) gjeldende for regnskapsåret 2025.

Finansdepartementet fastsatte endringer i overgangsregler om innføring av nye krav til bærekraftsrapportering i regnskapsloven. Endringene innebærer at rapporteringsplikten for grupper av foretak som skulle ha begynt å rapportere etter de nye reglene for regnskapsårene 2025 eller 2026 utsettes med to år. Dette er i tråd med det såkalte Stopp-klokken-direktivet fra EU (direktiv (EU) 2025/794).

I tillegg har EU i 2025 foreslått betydelige forenklinger av direktivet for bærekraftsrapportering (CSRD), aktsomhetsvurderinger (CSDDD) og EUs taksonomiforordning, og det ble i desember oppnådd enighet om et endringsdirektiv (Omnibus I-direktivet) som blant annet endrer kravet om bærekraftsrapportering fra regnskapsåret 2027. Endringene innebærer blant annet at reglene for bærekraftsrapportering vil gjelde for betydelig færre foretak, og dette medfører at BIR ikke blir underlagt reglene om bærekraftsrapportering.

Årets rapport er en overgangsrapport basert på at BIR i utgangspunktet var underlagt reglene om bærekraftsrapportering fra 2025, og følger derfor ESRS-strukturen så langt det lar seg gjøre.

Bærekraftsrapporten er utarbeidet for hele BIR-konsernet og inkluderer datterselskaper hvor BIR AS har 100 prosent eierskap. Vi har inkludert data fra vår verdikjede der dette har vært tilgjengelig. Det har vært utfordrende å hente data lenger ut i vår verdikjede. Vi arbeider kontinuerlig med våre samarbeidspartnere i opp- og nedstrømsverdikjeder for å forbedre datakvaliteten.

Strategi og forretningsmodell

I 2024 ble det utarbeidet en ny konsernstrategi for perioden 2025–2030, hvor bærekraftsdimensjonene gjennomgående er integrert i strategien.

Det utarbeides hvert år en virksomhetsplan som gjelder for hele konsernet. Den er en detaljering og konkretisering av konsernstrategien. Virksomhetsplanen beskriver sentrale aktiviteter som skal gjennomføres i inneværende år. Det fremgår videre hvem som er ansvarlige for aktivitetene og sentrale bidragsyttere. Handlingsplanen inneholder resultatmål for året, men også aktiviteter og mål som må tidfestes og jobbes med fremover i tid.

Selskapene i BIR kan vedta tiltak og indikatorer utover dette for egen virksomhet med utgangspunkt i de rammene som konsernledelsen gir. Konsernledelsen og ledergruppene i selskapene skal følge opp status for resultatmålene og indikatorene, herunder rapportere resultat i tråd med konsernets årshjul.

BIR er landets eneste renovasjons- og gjenvinningskonsern som har selskaper i hele avfallets verdikjede. BIR eies av elleve kommuner i bergensregionen: Askøy, Bergen, Bjørnafjorden, Eidfjord, Kvam, Osterøy, Samnanger, Ulvik, Vaksdal, Voss og Øygarden. BIR AS er morselskapet og har flere heleide datterselskaper som sørger for innsamling av avfall, mottak av avfall, sortering, materialgjenvinning og behandling av avfall.

Beskrivelse av interessenter

I BIR-konsernet har vi to hovedgrupper av eksterne interessenter:

- berørte interessenter
- brukere av bærekraftsrapporten

Noen interessenter kan tilhøre begge gruppene. Berørte interessenter er eiere, kunder, enkeltpersoner eller grupper som påvirkes eller potensielt kan bli påvirket positivt eller negativt av våre aktiviteter. Dette inkluderer også interessenters direkte eller indirekte forretningsforbindelser i verdikjeden.

Brukere av BIRs bærekraftsrapport er vurdert til å være primærbrukere av finansiell rapporteringsinformasjon, for eksempel långivere og forsikringsforetak samt andre brukere, inkludert forretnings- og samarbeidspartnere, organisasjoner og myndigheter.

BIRs vesentlige interessenter

Interessenter	Tema som opptar interessentene	Arena for dialog
Eiere	Virksomhetsstyring BIRs strategi og mål	Kvartalspresentasjoner
		Generalforsamling
		Eiermøter/koordineringsmøter
		Bedriftsforsamlingen
Medarbeidere	Involvering og dialog	Dialog med ledere
		Medarbeidersamtaler
		Allmøter
		Involvering av tillitsvalgte via styret og ulike fora
Kunder	Tjenesteleveranser	Kundemøter
Leverandører	Samarbeid om leveransene	Dialogmøter
	Sikre gode og seriøse leverandører	Leverandørmøter
	God HMS	Kontraktsmøter
Finansinstitusjoner	Vurdering av risiko	Kvartalsvis rapportering
	Lånebetingelser knyttet til bærekraft	Ved refinansiering og inngåelse av nye låneavtaler
Lokale og sentrale myndigheter	Overholdelse av krav	Dialogmøter
		Møter knyttet til enkeltprosjekter
		Bransjefora
		Kontakt gjennom bransjeorganisasjoner
Bransjen	Samarbeid	Dialogmøter
		Deltakelse i bransjefora
		Deltakelse i bransjeforeninger og styrer

Vesentlighetsanalyse

BIR utarbeidet en vesentlighetsanalyse første gang høsten 2022 som del av arbeidet med strategi for bærekraft for årene 2023–2024. I forbindelse med arbeidet med ny konsernstrategi ble vesentlighetsanalysen oppdatert høsten 2024. Analysen ble gjennomført i tråd med krav i ESRS-standardene og tilgjengelig veiledning knyttet til EUs bærekraftsdirektiv. Analysen ble gjennomført for hele BIR-konsernet og datterselskaper hvor konsernet har bestemmende innflytelse.

I analysen har BIR identifisert selskapets vesentlige bærekraftsrelaterte påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til miljø, sosiale forhold og styringsrelaterte temaer i egen drift og verdikjede.

Identifiserte vesentlige temaer

I analysen av dobbel vesentlighet har vi identifisert våre bærekraftsrelaterte påvirkninger på omgivelsene, samt hvordan vi blir påvirket finansielt av bærekraftsrelaterte risikoer og muligheter. Grunnlaget for vesentlighetsanalysen kommer fra vurderingene gjort i interessentintervjuer og workshop med styrene i BIR og konsernledelsen. Resultatene er gjennomgått med prosjektgruppen for ny konsernstrategi og bærekraftssekretariatet og justert med innspill fra disse. Vi har aggregert resultatene av analysen per ESRS-tema, og matrisen oppsummerer påvirkning ved ulike vesentlige temaer og legges til grunn for det videre arbeidet.

Analysen har konkludert med at BIR omfattes av åtte vesentlige temaer i ESRS med tilhørende undertemaer, og ett vesentlig tema som ikke er omtalt i ESRS. Dette innebærer at disse temaene vil være utgangspunkt for BIRs bærekraftsrapportering fra regnskapsåret 2025.

Matrisen viser resultatene av vår doble vesentlighetsanalyse på aggregert nivå. ESRS-temaer som havner i de mørkeste feltene er definert som vesentlige for BIR.

Ledelse og ledelsens forankring

Konsernstyret utgjør, sammen med bedriftsforsamlingen og konsernsjefen, konsernets og morselskapets ledelse. Styret skal forestå forvaltningen av selskapet. Styret rapporterer til bedriftsforsamlingen og generalforsamlingen. Nærmere regler for styrets arbeid er nedfelt i konsernets styreinstruks.

Innenfor de føringer og retningslinjer som er gitt av konsernstyret, setter konsernledelsen overordnede mål og rammer for bærekraftsarbeidet på konsernnivå. Konsernledelsen har vedtatt bærekraftsstrategi og handlingsplan med resultatmål og indikatorer for konsernet og på selskapsnivå.

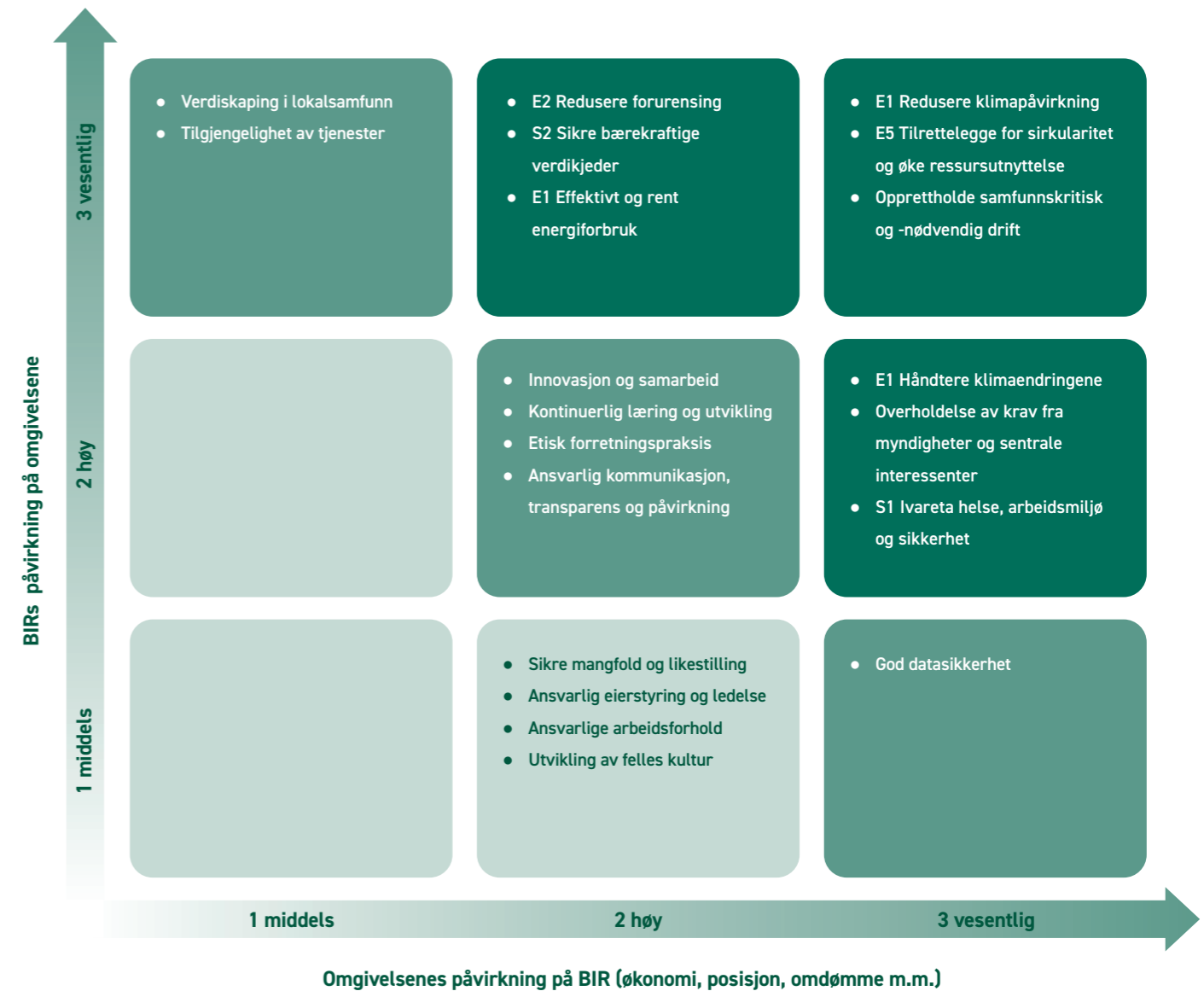
Strategisk og operativt bærekraftsarbeid ivaretas av bærekraftssekretariatet i BIR Nyverdi AS. BIR har ikke insentivordninger knyttet til bærekraftsrelaterte resultater.

Risikostyring

Alle datterselskapene i BIR jobber systematisk med risikostyring og har i 2025 gjennomført strategiske og operasjonelle risikovurderinger. I tillegg er flere av datterselskapene sertifisert etter ISO-standardene for kvalitet, miljø og HMS, som stiller tydelige krav til risikostyring. For å håndtere konsekvensene av klimaendringer er det avgjørende med en strukturert tilnærming til klimarisiko. Dette inkluderer både fysisk klimarisiko – som følger av konsekvensene av klimaendringene – og overgangsrisiko knyttet til endringer i rammebetingelser, regelverk og marked, i tråd med målene i Parisavtalen om utslippsreduksjoner.

Det er gjennomført en klimarisikoanalyse for konsernet, og det jobbes med å integrere klimarisiko som en del av risikovurderingene til alle selskapene i BIR. Vesentlige klimarisikoer må løftes inn i overordnet risikoanalyse for konsernet.

BIRs vesentlighetsmatrise

Miljøinformasjon

Vi står i en natur- og klimakrise, og det er behov for at samfunnet tar i bruk nye løsninger som bidrar til betydelig lavere utslipp.

BIR skal være en pådriver i overgangen til fremtidens lavutslippssamfunn. Dette innebærer å redusere avtrykket av egen drift og påvirke utover egen verdikjede.

Vi skal ta karbonansvar ved å arbeide for karbonfangst-anlegg, produsere fossilfritt drivstoff, sikre fossilfri drift og bidra til at klimagassutslipp fra BIRs drift er null i 2030.

Overforbruket i samfunnet vårt skaper store mengder boss og bidrar til ressursknapphet. Omstillingen til en sirkulær økonomi krever økt innovasjon og tettere samarbeid.

BIR skal sikre kvalitetsgjenvinning av bossen og videreutvikle brukervennlige kundetjenester slik at mest mulig av ressursene kan gå i omløp. Sammen med kundene skal vi jobbe for å oppnå høyverdig og effektiv utnyttelse av ressursene.

Vi skal bidra til utvikling av sirkulære løsninger for lokal-samfunn og næringsliv gjennom aktivt samarbeid med kunder, eiere og eksterne aktører.

VESENTLIGE BÆREKRAFTSTEMAER

Redusere klimapåvirkning

Effektivt og rent energiforbruk

Håndtere klimaendringene

Redusere forurensning

Tilrettelegge for sirkularitet og økt ressursutnyttelse

RELEVANTE BÆREKRAFTSMÅL

KLIMAENDRINGER

I 2025 har BIR videreført arbeidet med å redusere klimapåvirkning, sikre et effektivt og rent energiforbruk og styrke tilpasningen til klimaendringene. Som Vestlandets største aktør innen avfallshåndtering har BIR både et betydelig klimaavtrykk, samtidig som god håndtering av ressursene i avfallet bidrar til utslippsreduksjoner for samfunnet.

Arbeidet med å realisere karbonfangst ved forbrenningsanlegget i Rådalen er det viktigste klimatiltaket, og i 2025 ble konseptstudien ferdigstilt, samtidig som forprosjektet ble videreført og arbeidet med rammevilkår og finansiering intensivert. Gjennom 2025 økte andelen fossilfrie kjøretøy og maskiner i konsernet. Åpningen av biogassanlegget på Voss markerer et viktig steg for både utslippsreduksjoner og sirkulære ressursstrømmer.

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter

I analysen av dobbel vesentlighet ble det identifisert at BIR har vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til alle de tre bærekrafttemaene innenfor klima – redusere klimapåvirkning, energi og tilpasning til klimaendringene.

Redusere klimapåvirkning

Samfunnet står midt i en natur- og klimakrise, og det haster å finne løsninger som reduserer utslipp. BIR har et betydelig klimaavtrykk fra avfallshåndteringen, men har også mulighet til å redusere påvirkningen og bidra til en mer bærekraftig avfallshåndtering.

Effektivt og rent energiforbruk

Den pågående energiomstillingen krever en overgang fra fossile til fornybare energikilder. BIR kan spille en positiv rolle ved å optimalisere energiproduksjonen og øke andelen fornybar energi i egen drift.

Håndtere klimaendringene

Økende klimagassutslipp medfører økt klimarisiko for BIR, både gjennom strengere reguleringer og fysiske konsekvenser som påvirker driften. Med virksomhet spredt over Vestlandet og en transportintensiv drift, er selskapet særlig sårbar for klimaendringer. For å møte disse utfordringene må BIR ha god innsikt i risikoene og iverksette målrettede tiltak for å redusere både klimapåvirkning og sårbarhet.

Tilnærming og strategi

I BIRs konsernstrategi (2025–2030) er det fastslått at BIR skal være en pådriver i overgangen til et lavutslippssamfunn. Dette innebærer både å redusere utslipp fra egen drift og å påvirke vår verdikjede. For å sikre en strukturert tilnærming til utslippsreduksjon vil BIR utvikle en helhetlig omstillingsplan for konsernets karbonavtrykk.

En sentral satsing i strategiperioden er etablering av karbonfangstanlegg i Rådalen, samtidig som BIR utreder markedsmuligheter for bio-CO₂ fra biogassanlegget på Voss.

Konsernstrategien slår fast at BIR skal ha fossilfri drift innen 2030. Alle nye kjøretøy og maskiner skal derfor være fossilfrie, og etableringen av et biogassanlegg vil sikre fossilfritt drivstoff til både egen bilpark og eksterne kunder. Samtidig vil BIR jobbe for å redusere utslipp fra eksisterende biler og maskiner.

For å styrke klimaansvaret vil BIR stille tydelige bærekraftskrav i alle innkjøp og aktivt påvirke leverandører for å fremme mer bærekraftige løsninger. Dette inkluderer et rammeverk for bærekraftige innkjøp, tett leverandørpøpfølging og å sikre etterlevelse av krav.

BIR er Bergens største energiprodusent og mener at utnyttelsen av energibærerne i avfallet må få en sentral rolle i det lokale og nasjonale beredskapsarbeidet. Fjernvarmen er et energidistributionsnett, uavhengig av strømmettet. BIR mener at dette bedrer beredskapen i Bergen og at økt satsing på energibærere som brukt biomasse og rester fra skogsindustri vil øke beredskapen i årene fremover. BIR ønsker å bidra til dette dersom rammebetingelsene gjør det mulig.

Tiltak

Karbonfangst ved forbrenningsanlegget

BIRs avfallsforbrenningsanlegg er i dag Bergen kommunes største enkeltstående utslippspunkt for CO₂. Samtidig er forbrenning en nødvendig behandlingsmetode for store deler av avfallet som ikke kan ombrukes eller materialgjenvinnes. For å redusere utslippene varig og betydelig, er etablering av karbonfangst med permanent lagring avgjørende.

BIR har de siste årene arbeidet målrettet for å realisere karbonfangst ved forbrenningsanlegget i Rådalen. I 2024 mottok BIR Enova-støtte på 28 millioner kroner til et forprosjekt med mål om å fange om lag 100 000 tonn CO₂ årlig, tilsvarende den fossile andelen av anleggets utslipp. Forprosjektet varer til våren 2026.

I 2025 videreutviklet BIR arbeidet med særlig vekt på finansiering, rammevilkår, tekniske løsninger og avklaringer knyttet til tomt for et fremtidig karbonfangstanlegg. Våren 2025 ble prosjektets konseptstudie ferdigstilt. Studien beskriver i detalj hvordan et karbonfangstanlegg kan knyttes til eksisterende infrastruktur, inkludert uttakspunkt for røykgass, tilgjengelige damplinjer, kapasitet i strømforsyningen, grunnforhold og prosessmodellering.

Det ble også jobbet videre med forretningsmodeller. Markedet for salg av biogene kvoter (CO₂ fanget og lagret fra biogene kilder) utviklet seg markant i 2025 og kan gi viktige inntektsstrømmer for et fremtidig anlegg.

I 2025 ble arealet planlagt for karbonfangst godkjent etter politisk behandling. En påfølgende klageprosess løper inn i 2026 før endelig avklaring kan forventes.

Planen var å lyse ut konkurranse for anskaffelse av karbonfangst-anlegget i 2025. På grunn av mangelfulle rammevilkår – særlig fravær av nødvendig statlig finansieringsstøtte – besluttet BIR å utsette utlysningen i påvente av en hensiktsmessig finansieringsordning. Prosjektet er midlertidig pauset, og sluttfasen er brukt til å sikre en effektiv oppstart når rammebetingelsene foreligger. Det Enova-støttede forprosjektet avsluttes våren 2026, men BIR vil fortsatt følge opp kritiske aktiviteter, særlig arbeidet med å påvirke rammevilkår og sikre finansiering.

Samtidig deltar BIR i flere EU-søknader relatert til forskning på karbonfangst. SHEETS-prosjektet (Sorbet based processes for highly efficient and compact CO₂ Capture) har gått i hele 2025 og utvikler karbonfangstteknologi som er mer effektiv og kompakt.

Måling av CO₂-sammensetningen ved forbrenningsanlegget

Fra desember 2024 har vi målt andel av fossil og biogen CO₂ kontinuerlig på forbrenningsanlegget. Dette gjøres med spesielle prøvetakere som samler en liten del av røykgassen i patroner over én måned av gangen. Patronene sendes deretter til et akkreditert laboratorium, som analyserer andelen fossilt og biogent karbon i CO₂-utslippet. Analysene bygger på karbon14-metoden, som gjør det mulig å skille mellom fossilt og biogent karbon. Fossile materialer inneholder ikke C14, mens biologiske materialer har dette isotopet. Ved å måle forholdet mellom C14 og vanlig karbon kan vi beregne hvor stor del av utslippet som kommer fra fornybare versus fossile kilder. Arbeidet videreføres i 2026 og er viktig for å få innsikt i avfallssammensetning og påfølgende utslipp.

Målbildet for fossilfri avfallshåndtering og transport

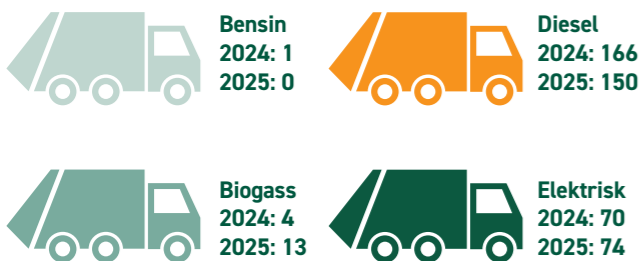
BIRs bil- og maskinpark

BIR vedtok høsten 2024 et målbilde for fossilfri avfallshåndtering og transport. Målbildet slår fast at BIR skal ha fossilfri avfallshåndtering og transport innen 2030, og det er utarbeidet en tiltaksplan som skal sikre at BIR oppnår dette målet. I 2025 fortsatte BIR-konsernet å styrke overgangen til en mer fossilfri bil- og maskinpark. Konserntallene for 2025 viser en tydelig fremgang: Antallet fossilfrie kjøretøy og maskiner økte fra 74 til 87, mens antallet dieseldrevne sank fra 166 til 150. Totalt økte den fossilfrie andelen fra 31 til 37 prosent.

Flere av BIRs selskaper har styrket satsingen på elektriske og biogassdrevne kjøretøy, og dieselandelen fortsetter å synke. BIR Husholdning fikk i 2025 flere biogassbiler inn i driften, mens BIR Bedrift allerede har brukt biogasskjøretøy i flere år. En variert bilpark, hvor både elektriske og biogassdrevne alternativer brukes, gjør det mulig å hente bosset med fossilfritt drivstoff også i områder der elektriske renovasjonsbiler ennå ikke er et praktisk alternativ.

Når det gjelder maskinparken, finnes det foreløpig få fossilfrie alternativer som kan erstatte diesel på de største maskinene hvor BIR har drift som krever kontinuerlig bruk gjennom hele dagen. BIR følger utviklingen tett og jobber aktivt mot leverandørmarkedet for å vurdere og ta i bruk fossilfrie løsninger når de oppfyller kravene til robusthet og operativ drift.

Antall kjøretøy og maskiner

Effektiv drift

BIR jobber aktivt med å effektivisere ruter for å redusere energiforbruk og klimagassutslipp fra transport. Samtidig øker innsamlingsaktiviteten som følge av henteordninger for flere avfallstyper, noe som gjør at effekten ikke kan tas fullt ut.

Det arbeides med å etablere omlastingsstasjoner for avfallet som samles inn på rute. Hensikten er å gjøre innsamlingen mer effektiv ved at renovasjonsbilene får kortere kjøreavstand, samtidig som større lastebiler kan transportere avfallet videre fra omlastingspunkt til behandlingsanlegg.

Videre arbeides det i den øvrige driften med å redusere forbruket av utslipp fra diesel. For å nå dette prioriterer vi å bruke elektriske biler og maskiner som førstevalg der det er mulig, unngå unødvendig bruk og redusere tomgangskjøring.

Kunder tilknyttet bossnettet

Bossnettet i Bergen sentrum sikrer utslippsfri avfallshåndtering uten bruk av store renovasjonsbiler i gatene.

Høsten 2024 ble bossnettet på Nedre Nygård åpnet. Ved utgangen av 2024 hadde rundt 1 200 nye husholdninger dermed fått tilgang til utslippsfri avfallsinnsamling. I 2025 ble ytterligere tre nedkastpunkt åpnet, noe som ga 300 nye husholdninger tilgang til bossnettet. Åpningen gjør at tradisjonelle bosspann kan hentes inn fra fortauene og reduserer trafikk fra bossbiler i bykjernen.

Videre oppnådde BIR Bedrift en økning på 17 prosent i antall næringskunder på bossnettet i sentrum. BIR jobber kontinuerlig med å få næringskundene i sentrum over på bossnettet fordi det reduserer transporten i sentrum og skaper et renere og finere bybilde.

Biogassanlegget på Voss

I desember 2025 åpnet BIRs nye biogassanlegg på Voss – et viktig tiltak både for økt sirkularitet og for klimaet. Når anlegget er i full drift, vil det produsere om lag 28 GWh biogass årlig. Dette tilsvarer energimengden i rundt 2,5 millioner liter diesel og gir en netto reduksjon i utslipp på om lag 6 600 tonn CO₂-ekvivalenter per år. Biogassen skal brukes som drivstoff både til BIRs egne kjøretøy og eksterne aktører. Videre vil anlegget bidra til betydelig lavere metanutslipp fra husdyrmøkk – estimert til rundt 5 800 tonn CO₂-ekvivalenter i årlige reduksjoner. Selve byggeprosjektet har hatt høye miljøkrav, med fossilfri byggeplass og BREEAM-sertifisering. For en beskrivelse av de sirkulære effektene, se delkapittelet om sirkulær økonomi.

Utarbeidelse av bransjestandard for klimaregnskap i avfallsbransjen

I 2025 har BIR vært en sentral bidragsyter i arbeidet med å utvikle en veileder for klimaregnskap i avfallsbransjen. Veilederen er utarbeidet gjennom Sirk Norge, i samarbeid med Avfall Sør og Norsk Gjenvinning. Veilederen har som formål å etablere en felles bransjestandard for beregning og rapportering av klimagassutslipp. Arbeidet legger et viktig grunnlag for mer harmonisert rapportering på tvers av aktører i bransjen, og bidrar samtidig til en felles forståelse av hvilke prosesser som utgjør de største utslippsdriverne.

Effektivt og rent energiforbruk

BIR har gjennomført en kartlegging av muligheten for solcelleinstallasjoner på egnede eiendommer. På enkelte lokasjoner vurderes mulighetene for å installere større solcelleanlegg til eget og eventuelt eksternt forbruk.

I 2025 er det installert varmepumpe i kontorbygget på Mjelstad Miljø. Dette reduserte strømforbruket med 10 prosent i 2025 sammenlignet med 2024. BIR Husholdning samarbeider med Chargitect om et pilotprosjekt for å redusere energikostnader og optimalisere lading av kjøretøy. Programvareplattformen styrer og jevner ut effekttopper, og bidrar dermed til mer effektiv energibruk og lavere belastning på strømmettet. Fra oktober 2025 tok vi i bruk ladeprofler fra Chargitect, samtidig som det ble installert ti nye ladere. Systemet gir løpende oversikt over feil på ladere og gjør det mulig å styre oppstartstidspunkt for lading for å holde toppbelastningen nede. I 2026 optimaliserer vi videre samspelet mellom bilenes tilgjengelige kapasitet i rute og bruk av eksterne ladere. Målet er kortere ladetider og forlenget batterilevetid, samtidig som vi sikrer forutsigbar effektbruk i nettet.

Håndtere klimaendringene

BIR gjennomførte i 2024 en klimarisikoanalyse. Analysen vurderte BIRs fysiske risikoer, omstillingsrisikoer, samt potensielle muligheter i to ulike scenarier – et høyutslippsscenario og et lavutslippsscenario. Det ble identifisert til sammen 62 risikoer og muligheter, hvorav 12 ble vurdert som vesentlige. Det er ikke gjort en ny risikovurdering i 2025, men det er arbeidet med tiltakene som ble identifisert gjennom analysearbeidet.

BIR er utsatt for fysisk klimarisiko. Ekstremvær, som økt nedbør, flom og stormer, kan påvirke både transport og infrastruktur, noe som kan utfordre driften til BIR. Samtidig står avfallssektoren overfor økende reguleringer for å møte klimaendringene. Særlig avgiften på avfallsforbrenning og strengere utsorteringskrav representerer overgangsrisikoer, som kan føre til økte kostnader.

Samtidig gir overgangen til et mer sirkulært og lavutslippbasert samfunn også muligheter for BIR. Strengere reguleringer og høyere krav til utsortering og materialgjenvinning kan bidra til bedre utnyttelse av ressursene BIR håndterer, og dermed økt verdiskaping, redusert klimabelastning og styrket samfunnsnytte.

For å styrke konsernets evne til å håndtere klimarelaterte hendelser og risikoer, gjennomførte alle datterselskaper i BIR beredskapsøvelser med ekstremvær som hovedtema mot slutten av 2025 og inn i begynnelsen av 2026. Konsernets krisestab gjennomførte også en egen øvelse med tilsvarende tematikk. Øvelsene har bidratt til økt bevissthet, tydeligere roller og bedre beredskap på tvers av konsernet, og er et viktig ledd i arbeidet med å integrere klimarisiko i BIRs helhetlige risikostyring.

BIRs risikoanalyse		
Kategori	Subkategori	Potensiell risiko
Fysisk risiko	Akutt – kraftig nedbør	Infrastrukturelle problemer fører til at BIR ikke får samlet inn avfallet.
		Ulykker og skader på biler, utstyr og personer som følge av krevende kjøreforhold.
		Renseanlegget på deponiene klarer ikke å ta unna alt vannet.
		Nedgravde løsninger blir fylt opp med vann ved ekstremnedbør/flom.
Overgangsrisiko	Regulatorisk	Økte avgifter på utslipp fra forbrenningsanlegget.
	Regulatorisk	Økte utsorteringskrav.
	Regulatorisk	Strengere krav til kommunene om materialgjenvinning og ombruk.
		Miljøkravene til BIRs anlegg blir strengere.
	Marked	BIR får ikke tilgang på sentrale deler og komponenter.
	Marked	Reduksjon i avfallsmengder.
Mangelfull kompetanse til å møte forventningene fra kunder, eiere og innbyggere.		
Mulighet	Marked	Bedre utnyttelse av ressursene som BIR håndterer.

Mål og resultater

BIR har i 2025 arbeidet etter følgende mål innenfor begrensning og tilpasning til klimaendringer. Det viktigste målet er å redusere de direkte klimagassutslippene.

Mål og resultater			
Resultatmål	Indikator	Resultat 2024	Resultat 2025
Redusere de direkte klimagassutslippene med 10 % i scope 1 i 2025, sammenlignet med basisår 2023 ¹	Endring tonn CO ₂ e i scope 1, sammenlignet med basisår 2023	5 962 tCO ₂ e. 7 % økning fra 2023.	5 390 tCO ₂ e. 3 % reduksjon fra 2023
	Antall km kjørt per tonn innsamlet avfall	BIR Husholdning: 14,9 km/tonn	BIR Husholdning: 15,8 km/tonn BIR Bedrift: 32,9 km/tonn BIR Voss Hardanger: 30,7 km/tonn
	Dieselforbruk per tonn innsamlet avfall	BIR Husholdning: 9,2 liter/tonn	BIR Husholdning: 9,0 liter/tonn BIR Bedrift: 9,5 liter/tonn BIR Voss Hardanger: 16,5 liter/tonn
	Andel av bil- og maskinparken som er fossilfri	Totalt for konsernet: 31 %	Totalt for konsernet: 37 %
	Antall næringskunder på bossnettet	276	322
Optimalisere energiforbruk i bossnettet	kWh forbruk i bossnettet per tonn avfall	273 kWh/tonn	278 kWh/tonn
Øke produksjon av fornybar energi	GWh produsert	BIR Ressurs: 389 GWh BIR Infrastruktur: 0,1073 GWh	BIR Ressurs: 376 GWh BIR Infrastruktur: 0,1021 GWh
Alle nye konkurranser skal inkludere klima- og miljøhensyn fra 01.01.2024	Andel konkurranser som inkluderer klima- og miljøkriterier	25 % (7/28)	8 % (3/37)
	Andel konkurranser som inkluderer klima- og miljøkrav	50 % (14/28)	78 % (29/37)
	Andel og antall konkurranser uten klima- og miljøkrav eller klima- og miljøkriterier	39 % (11/28)	22 % (8/37)

¹ Inntil karbonfangst er etablert, er det begrenset med tiltak som kan gjennomføres for å redusere prosessutslippet fra forbrenningsanlegget i Rådalen. Derfor omfatter ikke målsettingen for de direkte klimagassutslippene prosessutslippet fra forbrenningsanlegget. Reduksjonen i klimagassutslipp fra prosessutslippet på forbrenningsanlegget håndteres gjennom prosjektet for karbonfangst.

Kommentarer til måloppnåelse i 2025

I 2025 viste BIR en tydelig positiv utvikling innen reduksjon av direkte klimagassutslipp når vi holder utslipp fra selve avfallsforbrenningen utenfor. BIR reduserte de direkte utslippene, scope 1-utslippene, med 9,6 prosent målt mot 2024, mens reduksjonen mot 2023 var på 3,1 prosent.

BIR har utarbeidet indikatorer for ressursbruken i transportselskapene for innsamlingen av avfallet. Vi har ikke historiske data for BIR Voss Hardanger og BIR Bedrift her, men de har fullstendige data fra 2025. Antall kilometer kjørt per tonn avfall økte for BIR Husholdning fra 2024 til 2025. BIR arbeider med å effektivisere henting av avfallet og kjøre færrest mulig kilometer. Samtidig økes kompleksiteten i driften – økt sortering bidrar til at vi må kjøre flere ulike biler for å hente det samme avfallet som tidligere. Samtidig ble dieselforbruket per tonn avfall noe redusert for BIR Husholdning, som viser at en større grad av avfallet hentes med fossilfrie alternativer.

Energiforbruket i bossnettet per tonn avfall økte svakt fra 273 til 278 kWh per tonn. Økningen skyldes at vi har kjørt flere rensesekvenser for å sikre kvalitet på avfallstypene. Samtidig har styringssystemet som ble innført i 2024 bidratt til at bossnettet ligger på et jevnt over lavere energiforbruk sammenlignet med tidligere.

Det ble produsert energi tilsvarende 376 GWh fra avfallsforbrenning til strøm og fjernvarme. Det var en reduksjon i energiproduksjonen sammenlignet med 2024. Strømproduksjonen ble noe lavere på grunn av en kortslutning i en transformator. Dette gjør at ovnslinje 2 ikke kan produsere strøm før en ny transformator er på plass, men energien fra ovnslinjen går likevel ikke tapt, siden den brukes til økt varmeleveranse til fjernvarmenettet.

I tillegg til produksjonen av energi fra avfallsforbrenning, produserer BIR også noe energi fra solceller på våre bygninger. I 2025 ble det produsert 0,1021 GWh, noe som tilsvarer energibehovet til omtrent 5 eneboliger. Denne strømmen brukes i dag direkte på lokasjonene.

BIR arbeider systematisk for å integrere klima- og miljøhensyn i anskaffelsene. I 2025 ble 78 prosent av konkurransene gjennomført med klima og/eller miljøkrav (29 av 37) – en økning fra tidligere. Derimot falt andelen konkurranser som inneholdt klima- og miljøkriterier til 8 prosent (3 av 37), ned fra 25 prosent året før. Andelen konkurranser helt uten krav eller kriterier gikk samtidig ned til 22 prosent (8 av 37). Dette er i stor grad mindre konkurranser hvor miljøkrav ikke er blitt vurdert som relevant, eksempelvis ved kjøp av konsulenttenester. Fremover vil BIR jobbe målrettet for å sikre at det stilles miljøkrav og -kriterier i de konkurransene hvor det har mest effekt.

Energiforbruk og energimiks

Tabellen viser BIRs samlede energiforbruk i MWh fra 2022 til 2025.

Energiforbruk og energimiks						
Energikilde	2022	2023	2024	2025	Andel i 2024	Andel i 2025
Bensin	27	73	58	36	0,1 %	0,1 %
Biodiesel	10	18	50	148	0,1 %	0,3 %
Biogass	-	-	762	964	1,4 %	1,8 %
Diesel	16 601	17 681	16 566	15 239	29,7 %	28,1 %
Egenprodusert elektrisitet i vårt anlegg	20 100	20 488	21 760	21 606	39,0 %	39,8 %
Elektrisitet	6 383	8 177	8 834	9 425	15,8 %	17,3 %
Fyringsolje	5 912	4 565	7 035	6 137	12,6 %	11,3 %
Fjernvarme	12	605	482	484	0,9 %	0,9 %
Fjernkjøling	-	183	284	285	0,5 %	0,5 %
Totalsum	49 046	51 790	55 833	54 322	100 %	100 %

Den totale energibruken i BIR var på 54 322, som er en liten reduksjon fra 2024.

I dag er den største andelen av energiforbruket fra egenprodusert energi fra forbrenningsanlegget, som brukes til å drifte anlegget. Dette energiforbruket inngår ikke i BIRs klimaregnskap under scope 2, da karbonfotavtrykket allerede er inkludert i scope 1. Diesel er den nest største energikilden, men andelen energi som kommer fra diesel ble noe redusert fra 2024 til 2025.

Klimagassutslipp i BIR

BIR rapporterer klimaregnskapet i tråd med Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollen). I samsvar med GHG-protokollen er klimaregnskapet inndelt i henholdsvis scope 1, 2 og 3 og omfatter de fossile klimagassutslippene. Biogene CO₂-utslipp rapporteres separat som «utenfor scope» for å gi et helhetlig bilde av BIRs samlede utslipp.

Totalt klimagassutslipp

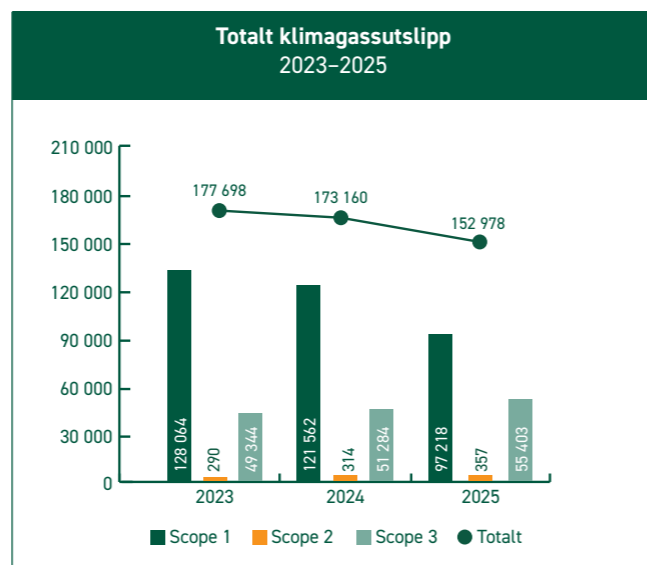
BIR hadde et totalt klimagassutslipp i 2025 på 152 978 tonn CO₂-ekvivalenter. Den største delen av BIRs klimagassutslipp er direkte utslipp, som rapporteres i scope 1. Det største enkeltbidraget til BIRs klimagassutslipp kommer fra avfallsforbrenningsanlegget i Rådalen. I 2025 sto dette for 60 prosent av BIRs totale klimagassutslipp.

Utslippetsintensitet

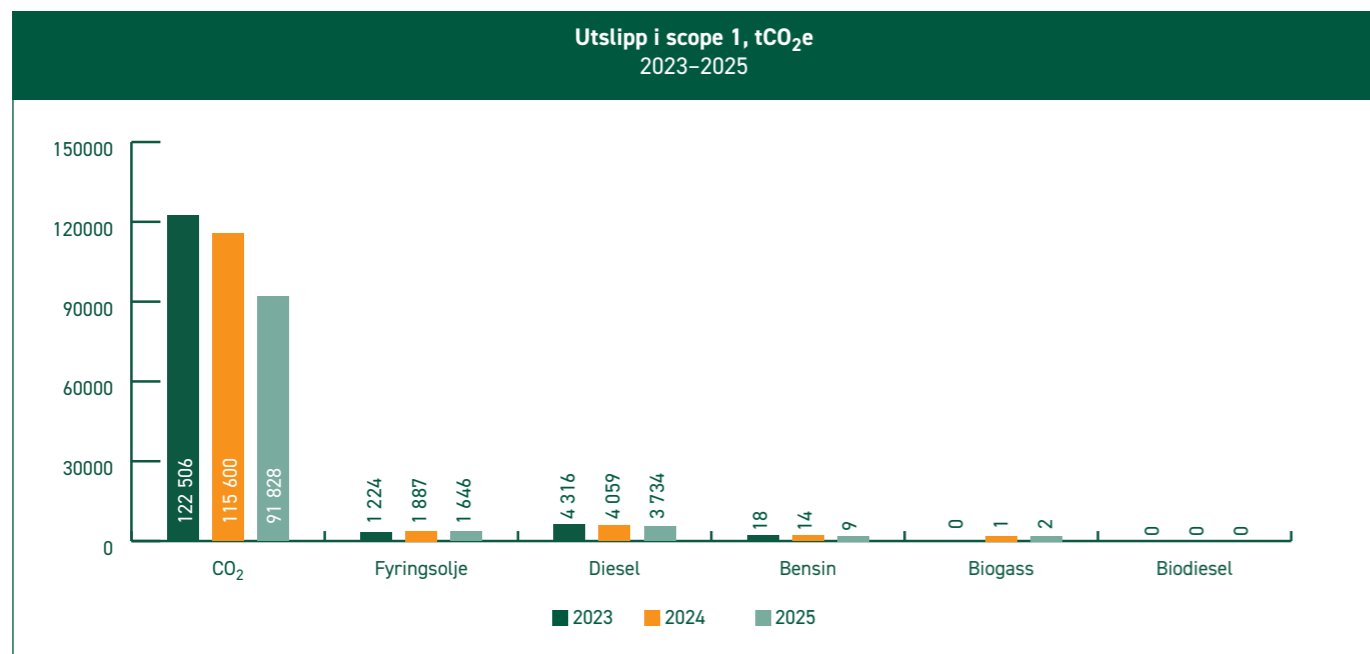
Utslippetsintensiteten måler sammenhengen mellom totale klimagassutslipp og økonomisk aktivitet/verdiskaping. Det har vært en klar reduksjon i utslipp (tCO₂e) samtidig som antall årsverk har gått noe ned, mens omsetningen har økt. Dette gir utslag i betydelig lavere utslipp per årsverk og per millioner kroner i omsetning.

Scope 1 – Direkte utslipp

BIRs direkte utslipp (scope 1) utgjorde 97 218 tCO₂e i 2025. Utslippene kommer i hovedsak fra prosessutslipp ved forbrenningsanlegget. I tillegg har BIR betydelige utslipp fra fossil fyringsolje og disele, samt et mindre bidrag fra bensinforbruk. For biogass og biodiesel er den fossile andelen av utslippene tilnærmet null, og disse bidrar dermed svært lite til de samlede direkte utslippene.

Utslippetsintensitet	2023	2024	2025
tCO ₂ e/årsverk	326	318	287
tCO ₂ e/MNOK omsetning	136	122	104

BIRs totale utslipp i scope 1 i 2025 var 24 343 tonn CO₂e lavere enn i 2024, en reduksjon på 20 prosent. Hovedårsaken til reduksjonen kommer fra forbrenningsanlegget og endring i avfallssammensetning og målemetode. Utslippene fra forbrenningsanlegget består av både fossilt og biogent karbon. Plast bidrar til fossile utslipp, mens matavfall,

papir og naturfiber gir biogene utslipp, som rapporteres separat. Endringen reflekterer både en mer presis rapportering av utslippet fra forbrenningsanlegget, men også endringer i avfallssammensetningen som gir mer biogene utslipp.

Merk om avrundning: Tallene som presenteres i tabellene i dette kapittelet er avrundet til hele tall for lesbarhet. Dette kan føre til at summer og delsummer i noen tilfeller ikke stemmer helt overens når man legger sammen de viste tallene. Beregningene bak er imidlertid basert på eksakte verdier med desimaler, og avviket skyldes kun avrundning.

Videre hadde BIR en reduksjon fra 2024 i utslipp fra fyringsolje som benyttes i avfallsforbrenningen. Fossil fyringsolje brukes ved opp- og nedkjøring av forbrenningsanlegget. Reduksjonen skyldes i stor grad at BIR hadde et særlig høyt forbruk av fyringsolje i 2024 på grunn flere driftsstanser. Samtidig arbeides det med å redusere bruken av fyringsolje ved den enkelte opp- og nedkjøring av anlegget. Direkte utslipp fra dieselforbruk ble redusert med 8 prosent i 2025, sammenlignet med 2024. Dette skyldes primært overgangen til fossilfrie biler og maskiner. I 2025 har BIR fått inn flere elektriske og noen biogassdrevne kjøretøy og maskiner. Samtidig fører økt utsortering til høyere aktivitet, noe som også påvirker energiforbruket.

Klimagassregnskap, endring fra 2024 til 2025	Endring tCO ₂ e	Prosentvis endring
Total endring i scope 1	24 343	-20 %
CO ₂	23 772	-21 %
Fyringsolje	241	-13 %
Diesel	325	-8 %
Bensin	6	-38 %
Biogass	0,3	26 %
Biodiesel	0,1	193 %

Tidligere har BIR rapportert utslipp av metan og CO₂ fra deponiet på Voss. Fra 2025 er deponiet på Voss overført til Voss herad, og er dermed tatt ut av BIRs klimagassregnskap i sin helhet.

Biogene utslipp – utenfor scope

BIR har betydelige biogene utslipp som i hovedsak stammer fra forbrenning av avfall med biologisk opprinnelse. Disse utslippene inngår ikke i det ordinære klimagassregnskapet etter GHG-protokollen, men rapporteres separat for å gi et helhetlig bilde av selskapets totale klimapåvirkning. Biogene utslipp består i hovedsak av CO₂ som slippes ut når biologisk materiale forbrennes, og regnes som del av det naturlige karbonkretsløpet.

Klimagassregnskap, biogene utslipp, tCO ₂ e	2023	2024	2025
Biogent utslipp fra forbrenningsanlegget	135 009	144 741	139 767
Biodiesel	10	26	77
Biogass	-	95	120
Totalsum	135 018	144 862	139 963

I tillegg til utslippene fra forbrenningsanlegget kommer det mindre bidrag fra biodrivstoff, biodiesel og biogass. Disse drivstoffene har svært lav fossil andel, men gir biogene CO₂-utslipp ved forbrenning. BIR økte forbruket av både biodiesel og biogass i 2025, sammenlignet med 2024.

Scope 2 – Indirekte utslipp fra energibruk

Scope 2 dekker utslipp knyttet til BIRs strømforbruk, fjernkjøling og fjernvarme. BIR rapporterer dette etter lokasjonsbasert metode, som tar hensyn til faktisk energibruk og energikilde på stedet.

Klimagassregnskap, scope 2, lokasjonsbasert metode, tCO ₂ e	2023	2024	2025
Fjernkjøling	8	13	10
Fjernvarme	9	7	7
Solcelle egenproduksjon	4	4	4
Elektrisitet – lokasjonsbasert metode	268	290	336
Totalsum	290	314	357

BIRs utslipp i scope 2 økte noe fra 2024 til 2025. Hovedårsaken er et høyere forbruk av innkjøpt elektrisitet. Den viktigste driveren bak økningen er at en transformator på forbrenningsanlegget har vært ute av drift, noe som har medført at en større andel av strømmen som normalt dekkes av egenproduksjon, måtte kjøpes fra markedet. I tillegg ser vi en moderat økning i strømforbruk knyttet til elektrifisering av kjøretøy.

I tråd med GHG-protokollen rapporteres også scope 2 etter markedsbasert metode.

Klimagassregnskap, scope 2, markedsbasert metode, tCO ₂ e	2023	2024	2025
Fjernkjøling	8	13	10
Fjernvarme	9	7	7
Solcelle egenproduksjon	4	4	4
Elektrisitet – lokasjon	4 898	4 405	5 042
Totalsum	4 919	4 429	5 064

Beregningen av utslippsfaktoren etter markedsbasert metode baseres på hvorvidt en har kjøpt opprinnelsesgarantier eller ikke. Ved kjøp av opprinnelsesgarantier dokumenterer leverandøren at kjøpt elektrisitet kommer fra kun fornybare kilder. Elektrisitet som ikke er knyttet til opprinnelsesgarantier, får en utslippsfaktor basert på produksjonen som er igjen etter at opprinnelsesgarantiene for fornybar andel er solgt. BIR har ikke kjøpt opprinnelsesgarantier i perioden 2023-2025. Dermed er klimagassregnskapet betydelig høyere ved markedsbasert metode sammenlignet med lokasjonsbasert metode.

Scope 3 – Indirekte utslipp fra verdikjeden

Scope 3 inkluderer alle indirekte klimagassutslipp, bortsett fra energiforbruk. Scope 3 er delt inn i 15 kategorier etter GHG-protokollen. BIR rapporterer på de mest vesentlige kategoriene.

Kategorien med størst klimagassutslipp er kategori 10 – foredling av solgte produkter. I denne kategorien inngår all avfallsbehandling som gjøres i andre anlegg enn i BIR sine. Dette omfatter i stor grad utslipp fra avfallet som BIR sender til materialgjenvinning, som er ressurskrevende prosesser. Utslipp fra avfallsforbrenningen er allerede hensyntatt i BIRs direkte utslipp, i scope 1.

Kategori 9 – nedstrøms transport er et estimat av klimagassutslipp knyttet til kundenes transport til og fra BIRs miljøparker. 2025 er det første året vi har estimert dette. Estimaten bygger på antall besøkende ved miljøparkene og anslag på gjennomsnittlig kjørelengde.

Informasjon om utarbeidelsen av klimaregnskapet

BIR har vært medlem av Klimapartner Vestland siden 2013 og har siden da utarbeidet årlige klimaregnskap. Selskapet har kontinuerlig videreutviklet regnskapet ved å inkludere flere utslippskilder og forbedre beregningsmetodene. BIR følger GHG-protokollen for å beregne klimagassutslipp, og benytter intensiteter utviklet og innhentet av rådgivingselskapet Asplan Viak. Asplan Viak kombinerer to metodikker i utarbeidelsen av intensiteter:

- Miljøutvidet kryssløpsmodellering – oversetter økonomiske data til CO₂-ekvivalenter (spendanalyse). Den grunnleggende databasen som er benyttet er FIGARO. Det er en miljøutvidet kryssløpsdatabase som fra 2021 ble tatt inn som en offisiell del av Eurostats statistikkdatabase for EU.
- Livsløpsvurdering (LCA) – oversetter fysiske enheter til CO₂-ekvivalenter. Majoriteten av utslippsfaktorene for de fysiske faktorene er beregnet i henhold til FNs klimapanel (IPCC9) sine retningslinjer fra 2021 (GWP100), men noen følger også 2013-versjonen.

BIRs tilnærming til klimaregnskapet er operasjonell kontroll. Klimarapporteringen omfatter hele BIR-konsernets virksomhet, inklusiv felleskontrollerte selskaper med over 50 prosent eierandel.

BIR benytter en kombinasjon av direktemålinger av utslipp, aktivitetsbaserte data og spendbaserte data. Scope 1 og 2 består av direkte målinger av utslipp, samt beregning av utslipp basert på aktivitetsdata. I scope 3 benyttes både aktivitetsdata og regnskapsdata for å estimere klimagassutslippet. Kategori 1, 2, 4 og 8 er beregnet etter utgiftsbasert metode (også kalt spendbasert), hvor informasjon fra regnskapet benyttes for å estimere klimagassutslippene. Metoden gir en nyttig indikasjon på nivået og fordeling av indirekte utslipp, men har begrenset presisjon ettersom resultatet påvirkes av faktorer som prisendringer og faktorene er gjennomsnittlige.

Resultatene for enkelte av kategoriene er på et annet nivå enn det som ble rapportert i klimagassregnskapet i 2024. Dette skyldes et generelt arbeid med å sikre kontinuerlig forbedring av klimaregnskapet, og at vi ved endring i metodikk også korrigerer dette i de historiske dataene.

Klimagassregnskap, scope 3, tCO ₂ e	2023	2024	2025
1. Innkjøpte varer og tjenester	5 318	5 806	5 784
2. Kapitalvarer	9 557	7 421	8 078
3. Bensin- og energirelaterte aktiviteter	1 815	1 959	1 826
4. Innkjøpt transport og distribusjon	203	285	290
5. Avfall fra egen drift	299	253	246
6. Forretningsreiser	126	98	106
7. Ansattes pendling	338	338	338
8. Leide lokale/utstyr	983	1 103	1 315
9. Nedstrøms transport og distribusjon	Ikke data	Ikke data	1 139
10. Foredling av solgte produkter	30 705	34 019	36 281
Scope 3	49 344	51 284	55 403

Basisåret er satt til 2023, da dette vurderes som det historiske året med mest fullstendig og sammenlignbart datagrunnlag opp mot 2025. Basisåret er derfor justert fra tidligere valgt basisår 2022.

BIR har ikke kjøpt klimakreditter i 2025. BIR har heller ikke etablert intern karbonprissetting.

Klimagevinst fra avfallsbehandling

Selv om BIRs virksomhet innebærer betydelige utslipp knyttet til avfallsbehandling – både gjennom restavfall som går til forbrenning og avfall som sendes til ulike former for gjenvinning – bidrar BIR samtidig til at ressursene i avfallet utnyttes på en måte som reduserer utslipp i et samfunnsperspektiv.

BIRs arbeid med forebygging og ombruk – der produkter og materialer holdes i bruk lengst mulig – er særlig viktig fordi det reduserer både behovet for avfallsbehandling og behovet for ny produksjon. Både ombruk og materialgjenvinning bidrar til redusert behov for uttak av jomfruelig materiale, bearbeidelse og transport av nye produkter. Videre reduseres behovet for å produsere energi lokalt når BIR utnytter energien fra forbrenning av avfallet.

BIR har ikke beregnet klimagevinstene fra avfallsbehandlingen, da dette ikke inngår i metodikken etter GHG-protokollen. Livsløpsberegninger gjennomført av ulike kompetansemiljøer viser imidlertid at flere avfallstyper gir netto utslippsbesparelse når nytten av avfallshåndtering (for eksempel materialgjenvinning) settes opp mot utslippene fra håndteringen.

REDUSERE FORURENSNING

BIR har i 2025 jobbet aktivt med å redusere forurensning, særlig innen rensing av utslipp, trygg håndtering av bunnaske og innovativ reduksjon av mikroplast. Selv om enkelte utslippsgrenser ble overskredet, viser målingene generelt gode resultater, og forbedringsarbeidet fortsetter i 2026. Forurensning er et prioritert område med tett oppfølging og kontinuerlig utvikling av prosesser og teknologi.

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter

Analysen av dobbel vesentlighet viser at BIR har betydelige påvirkninger, risikoer og muligheter innen bærekraftstemaet forurensning. Dette gir et godt grunnlag for målrettet forbedringsarbeid og videre utvikling av miljøinnsatsen.

Avfallshåndtering kan medføre utslipp til vann, luft og grunn, og BIR håndterer både farlig avfall, deponidrift og avfallsforbrenning som krever tett oppfølging. I tillegg kan støv, støv og lukt fra forbrenningsanlegget, biogassanlegget, sorteringsanlegg, miljøparker, deponier og bilparken påvirke omgivelsene. Kunnskapen om disse forholdene gjør det mulig for BIR å jobbe systematisk med å redusere påvirkningen og å styrke forebyggende tiltak.

BIR arbeider for å minimere negativ miljøpåvirkning fra egne anlegg og kjøretøy. Virksomheten er regulert av forurensningsloven og omfattes av særskilte tillatelser fra Miljødirektoratet og Statsforvalteren i Vestland, noe som sikrer klare rammer for driften.

Tilnærming og strategier

BIR skal være vestlendingenes egen miljøbedrift. Konsernet er en viktig samfunnsaktør som håndterer store mengder avfall på en miljøriktig måte. BIR drifter et av Norges største avfallsbehandlingsanlegg, hvor vi årlig tar hånd om over 200 000 tonn med avfall. Denne behandlingen sikrer at miljøgifter i avfallet blir tatt ut av kretsløpet og enten destruert eller samlet opp og sendt til egne deponier, hvor de blir trygt lagret for ettertiden.

Videre jobber BIR for å minimere negativ miljøpåvirkning fra egne anlegg og kjøretøy, samt redusere risiko for miljøutslipp. BIR skal være en god nabo og bidra til en positiv miljøutvikling i samfunnet generelt og i de lokalsamfunn som er berørt av vår virksomhet spesielt.

BIR har etablert en konsernomfattende rutine for forsvarlig innkjøp og håndtering av kjemikalier, med mål om å beskytte medarbeidere og miljøet mot unødig eksponering. Ledere med personalansvar skal sørge for opplæring i bruk av stoffkartoteket, mens bestillere har ansvar for at kun godkjente kjemikalier kjøpes inn. Kjemikalier skal anskaffes fra leverandører med rammeavtaler, registreres i programvaren EcoOnline for dokumentasjon og risikovurdering, samt lagres, brukes og avhendes i tråd med sikkerhetsdatabladet. Nye kjemikalier må være godkjent før bruk, og det føres eksponeringsregister for medarbeidere som kan utsettes for helseskadelige forhold. Årlige kontroller av kjemikalier og sikkerhetsdatablader skal gjennomføres, og mindre skadelige alternativer vurderes der det er mulig. Rutinen inkluderer også referanser til relevante forskrifter samt opplæring i EcoOnline.

Tiltak

BIR jobber aktivt for å redusere våre utslipp ved å forbedre våre prosesser og sette inn relevante tiltak.

Forbedret rensing i forbrenningsanlegget

Forbrenningsanlegget har to ovner som brenner avfallet ved 900–1000 grader. Forbrenningen skjer med trinnsvis tilførsel av luft, noe som gir en effektiv og ren prosess. Røygassen renses deretter gjennom flere rensetrinn som fjerner forurensende stoffer. I rensingen brukes blant annet vann. Vannet fra rensesystemet behandles i et eget renseanlegg før det slippes til det kommunale avløpsnett.

I 2025 har BIR arbeidet målrettet med å forbedre rensingen av antimon, et metall som fikk ny grenseverdi i regelverket fra desember 2023. Våren 2025 investerte BIR i en oppgradering av elektrofilteret på ovnslinje 1. Hensikten er å hindre at aske med høyt antimoninnhold følger med videre i rensesystemet og dermed belaster vannrenseanlegget. Tiltaket har allerede gitt tydelige forbedringer, men enkelte utfordringer gjenstår. Arbeidet med ytterligere optimalisering av antimonrensing fortsetter derfor i 2026.

Forbedret vannhåndtering ved deponiet på Mjelstad

På Mjelstad i Osterøy kommune ligger BIRs sorteringsanlegg og deponi for bunnaske fra forbrenningsanlegget. Bunnaske har i dag ingen bruksområder i Norge og må derfor deponeres på en sikker måte. Deponiet er utformet slik at alt vann som tilføres området ledes gjennom et renseanlegg før det slippes ut på dypt vann i Osterfjorden.

Ved sorteringsanlegget ble det gjennomført et prosjekt i 2025 der alt vann fra taket på sorteringsanlegget (ca. 2 800 kvadratmeter) ble ført ut av deponiet i stedet for å gå via deponi til sigevannrensning. Dette avlaster sigevannsanlegget og fører til mindre sigevann ut i fjorden.

Etter pålegg fra Statsforvalteren ble det høsten 2025 utarbeidet et nytt overvåkingsprogram for deponiet. Programmet trer i kraft fra og med 2026.

Reduksjon av mikroplast fra brukte førslanger

I 2025 innledet Norva24 og BIR Bedrift et samarbeid for å utvikle en mer bærekraftig og effektiv løsning for håndtering av brukte førslanger ved oppdrettsanlegg. Målet var å redusere miljøbelastningen, kutte kostnader og kombinere tjenesten med andre relevante oppdrag. Førslanger er en av de største avfallstypene ved et oppdrettsanlegg. Slangene består av høykvalitets plast (PE100) og byttes vanligvis hver 15.–18. måned. Det er anslått at rundt 500 tonn førslanger skiftes ut årlig i vårt område. Tradisjonelt har slangene blitt kappet i containerlengder på lokasjon ved bruk av bajonettsag eller motorsag – en metode som både har skapt betydelig mikroplastforurensning og krevd mye tid fra servicepersonell.

Løsningen ble Norva24s katamaran, utstyrt med en av markedets kraftigste fliskuttere. Både kverneheten og oppsamlingssystemet for bigbags ble fullstendig innkapslet for å eliminere mikroplastutslipp. Etter vellykkede tester ble løsningen tatt i bruk i et fullskala oppdrag der 9 000 meter førslanger ble kvernet, med svært godt resultat. Bigbags med kvernet materiale transporteres med semitrailer til samarbeidspartner for mekanisk behandling. Prosessen gir et

plastgranulat som igjen brukes av norske produsenter til nye forslanger – en løsning som sikrer reelle sirkulære materialstrømmer.

Hovedgevinsten ved kverning er betydelig reduksjon av mikroplastforurensing, samtidig som løsningen frigjør mannskap til andre oppgaver. I tillegg reduseres transport av «luft» på vei, noe som gir lavere utslipp.

Mål og resultater

Forurensing er et høyt prioritert område som følges tett, blant annet gjennom løpende rapportering til myndighetene.

Avvik knyttet til ytre miljø, utslippsgrenseverdi og naboklager

I 2025 har BIR registrert 32 avvik knyttet til ytre miljø, mot 29 i 2024. Majoriteten av disse miljøuhellene gjelder mindre utslipp av olje på grunn av hydraulikklekkasjer fra biler og utstyr samt avfall på avveie.

I 2025 ble det registrert 22 brudd på utslippsgrenseverdier, mot 19 i 2024. Brudd på utslippsgrenseverdi ble endret for rapporteringsåret 2024 til også å inkludere alle overskridelser av utslippsgrenseverdier. Tidligere ble bare brudd som er meldt til forurensningsmyndighetene rapportert. Derfor er tallet betydelig høyere fra 2024, sammenlignet med tidligere år.

I 2025 ble det registrert tre naboklager. To av naboklagene gjaldt lukt fra forbrenningsanlegget, og dette førte til at det ble igangsatt konkrete tiltak for å hindre luktutslippene. Det tredje avviket gjaldt tomgangskjøring i nærheten av et boligområde tidlig om morgenen. Rutinen er nå justert, slik at dette ikke skal oppstå igjen.

Utslipp fra forbrenningsanlegget

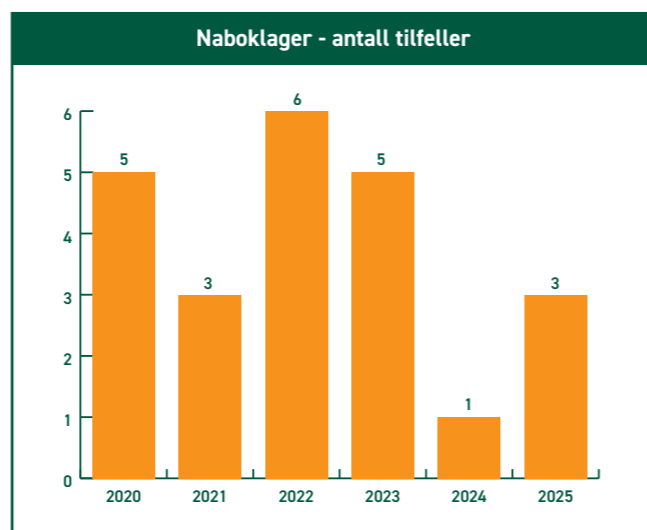
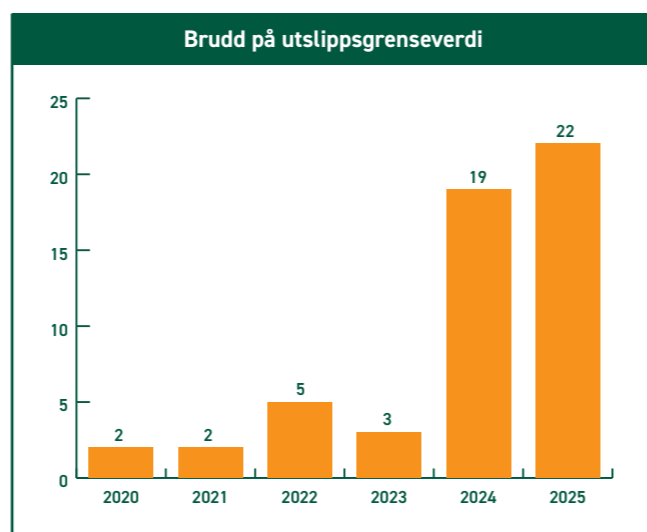
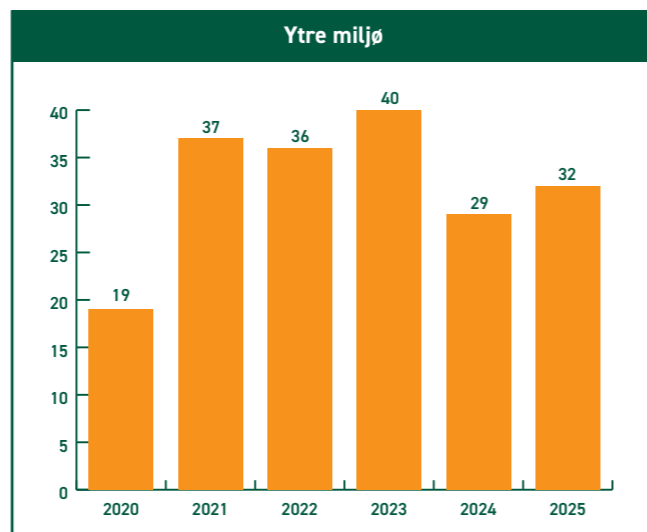
Utslipp til luft fra forbrenningsanlegget måles kontinuerlig med spesielt analyseutstyr. Dette gjelder for eksempel NOx, støv og sure gasser. Noen utslippstyper kan ikke måles kontinuerlig, og BIR får derfor utført utvidede målinger to ganger i året av eksterne fagmiljøer, i tråd med kravene i avfallsforskriften. Resultatene fra 2025 viser gjennomgående gode målinger, men én prøve av dioksiner fra en ovnslinje lå over den strengeste grenseverdien som gjelder for anlegget. Det ble gjennomført fire dioksinmålinger fra denne ovnslinjen i 2025.

BIR har allerede satt i verk flere tiltak, og oppfølgingen fortsetter i 2026. Dette inkluderer blant annet en ekstern gjennomgang av rensesystemene fra leverandøren av anlegget for å sikre at årsaker avdekkes og nødvendige forbedringer gjennomføres.

BIR fikk også en kvikksølvverdi over grenseverdi i 2025. De resterende kvikksølvmålingene som ble gjort, var lave og godt innenfor grenseverdien.

Det var også to hendelser knyttet til strømbrudd på anlegget som ga korte overskridelser av døgnmiddelverdier til luft.

Utslippstillatelsen til forbrenningsanlegget ble oppdatert i desember 2023. De nye kravene innebærer at det, i tillegg til eksisterende konsentrasjonsgrenser, også er innført årlige grenseverdier for totale utslippsmengder av enkelte stoffer. Disse grensene er satt så lavt at utslippene kan overskride årsgrensen selv om alle enkeltmålinger ligger

innenfor konsentrasjonskravene. I 2025 ble den totale årlige mengden dioksiner overskredet med syv milligram. Det beregnede utslippet var på 47 milligram, mens grensen er 40 milligram. Når det gjelder utslipp til vann, har BIR gode resultater for de tungmetallene som overvåkes.

Forbrenningsanlegget rapporterer i samsvar med Miljødirektoratets utslippstillatelse. Disse er tilgjengelig på norskeutslipp.no.

Utslipp fra deponiet på Mjelstad

Multiconsult utarbeider årlig en rapport for deponiet på Mjelstad, og resultatene for 2025 viser en stabil og godt fungerende drift. Vannbalanseberegningene bekrefter at det ikke bygges opp vann i deponiet, og at alt sigevann samles opp som forutsatt. Analysearbeidet viser at nivåene av de undersøkte stoffene i både grunnvann og overflatevann er uendret fra tiden før deponeringen startet i 1999. Det er ikke gjort observasjoner som tyder på påvirkning fra deponiet på omgivelsene.

Konsentrasjonen av miljøgifter i sigevannet ligger på samme nivå som tidligere, men den totale tilførselen til Osterfjorden har vært noe lavere i 2025 på grunn av redusert sigevannsproduksjon. Gassmålinger utført av Site Service Norway AS viser at det produseres noe gass i deponiet, hovedsakelig hydrogen (H₂), mens utslippene av metan og andre klimagasser er svært lave.

Kjemikalier i BIR-konsernet

I 2025 er det registrert 1007 aktive kjemikalier i bruk i BIR-konsernet gjennom EcoOnline. I 2025 bruker BIR syv kjemikalier som inneholder bestanddeler som står oppført på Kandidatlisten under det europeiske kjemikalierereguleringssystemet Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (REACH). Kandidatlisten omfatter stoffer som kan bli underlagt strengere regulering, inkludert krav om godkjenning eller restriksjoner innenfor EU/EØS.

Den norske prioritetslisten angir kjemikalier og stoffgrupper som utgjør en særlig høy risiko for helse og miljø. Norske myndigheter har som mål å fase ut eller vesentlig redusere bruken av disse stoffene. BIR benytter i dag to kjemikalier som står på denne listen.

For kjemikalier som omfattes av både REACHs kandidatliste og den norske prioritetslisten, skal de berørte selskapene i BIR aktivt arbeide for å finne egnede erstatningsprodukter.

SIRKULÆR ØKONOMI

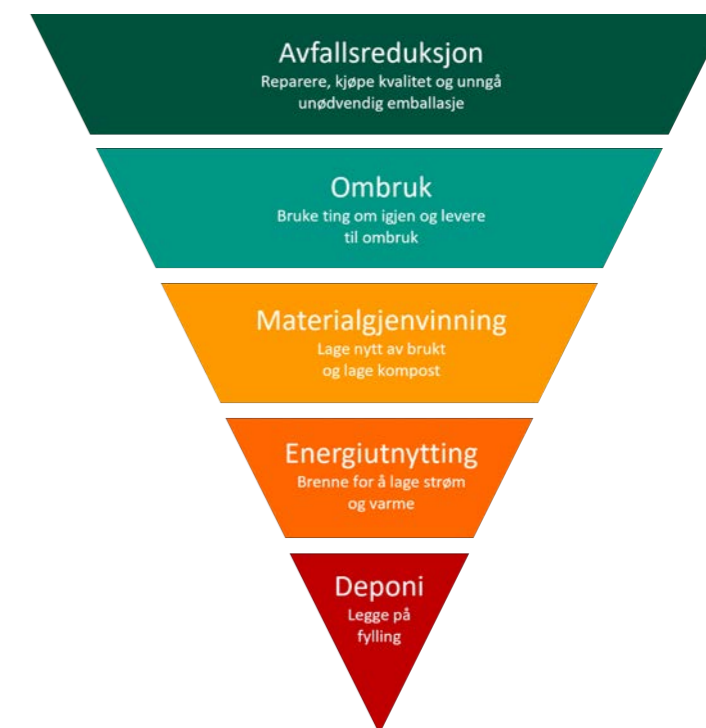
BIR arbeider for å holde ressurser i omløp så lenge som mulig og redusere behovet for jomfruelige råvarer. En sirkulær økonomi forutsetter at produkter designes for reparasjon, demontering og materialgjenvinning. I 2025 fortsatte BIR arbeidet med å øke utsorteringen og sikre høy kvalitet i materialstrømmene. BIR styrket også samarbeidet med næringsliv og eksterne aktører for å utvikle nye sirkulære tjenester og løsninger. Åpningen av biogassanlegget på Voss markerte et viktig steg i retning av et mer sirkulært kretsløp.

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter

I analysen av dobbel vesentlighet ble det identifisert at BIR har vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter innenfor bærekraftstemaet tilrettelegge for ressursbruk og sirkulær økonomi, knyttet til å øke utsortering og forretningsmodeller for sirkulær økonomi.

Prioriteringene i norsk avfallspolitikk og EUs rammedirektiv for avfall illustreres godt med avfallspyramiden. Avfallspyramiden oppmuntrer til handling på de øverste nivåene, da dette vil bidra til å minimere både mengden avfall som produseres og den miljømessige påvirkningen av avfallshåndtering.

Som et av Norges største avfallsselskaper har BIR en sentral rolle i å redusere klima- og miljøpåvirkning fra ressursbruk. Dette innebærer å behandle avfall så høyt opp i avfallshierarkiet som mulig og å påvirke innbyggere og kunder til å ta mer bevisste valg om avfallsortering, ombruk og gjenvinning. Overgangen til sirkulær økonomi gir regulatoriske utfordringer som kan øke kostnadene for avfallshåndtering. Samtidig vil det alltid være avfallstyper som ikke kan resirkuleres. For disse vil energigjenvinning fortsatt være en viktig del av BIRs virksomhet, som bidrar til lokal energiproduksjon i stedet for deponering.

Tilnærming og strategi

BIR skal skape verdi av avfall ved å tilby effektive tjenester som fremmer sirkulær økonomi. Et sirkulært samfunn kjennetegnes av løsninger og økonomiske aktiviteter som bevarer ressurser i kretsløpet så lenge som mulig, minimerer miljøpåvirkning og reduserer avfallsmengden. Sirkulær økonomi handler om å opprettholde ressursers verdi gjennom ombruk, gjenvinning og oppsirkulering, samtidig som den støtter bærekraftig utvikling. Når avfall kan gjenvinnes til samme produkt eller til en mer høyverdig anvendelse, bidrar det til en mer effektiv ressursforvaltning.

BIRs konsernstrategi for 2025–2030 fastslår at BIR skal sikre kvalitetsgjenvinning av avfall og utvikle brukervennlige tjenester for å maksimere ressursutnyttelsen. Gjennom samarbeid med kunder, eiere og eksterne aktører skal BIR legge til rette for sirkulære løsninger som støtter både lokalsamfunn og næringsliv.

Som en aktiv bidragsyter til byutvikling og sirkulær økonomi skal BIR tilrettelegge for økt ombruk, oppsirkulering og kvalitetsgjenvinning. Selskapet skal også ta en tydelig posisjon som kunnskapsformidler og inspirere innbyggerne til bærekraftige valg.

For å realisere dette skal BIR være en pådriver for innovasjon, både internt og gjennom samarbeid med eierkommuner, næringsliv og forskningsmiljøer. Dette inkluderer utvikling av industrielle symbioser og sirkulære verdikjeder for bedre ressursutnyttelse.

Tiltak

Økt utsortering for sirkulær ressursutnyttelse

Både internasjonalt og nasjonalt stilles det stadig strengere krav til sirkularitet. Økte krav til utsortering skal sikre at flere avfallstyper kan gå til ombruk eller materialgjenvinning.

Av husholdningenes avfallsmengde i 2025 ble 55 prosent utsortert, mot 53 prosent i 2024, noe som betyr at innbyggerne i BIR-kommunene har forbedret sin utsortering. Den totale avfallsmengden fra 2024 til 2025 var stabil.

Det var en forbedring i utsorterte mengder både i miljøparkene og avfallet som ble samlet inn på rute. På rute har mengden restavfall og papp og papir hatt en reduksjon fra 2024 til 2025. Samtidig har særlig matavfall økt, men det var også en økning i plast og glass- og metallemballasje. I miljøparkene var det også en reduksjon i restavfall, samt i «jord og stein». Samtidig økte de fleste andre avfallstypene som følge av bedre utsortering.

For næring var 64 prosent av avfallet som ble håndtert i 2025 utsorterte mengder, mot 57 prosent i 2024.

I forbindelse med etableringen av biogassanlegget på Voss er BIR særlig opptatt av å sikre at matavfallet i regionen blir kildesortert. I 2025 håndterte BIR over 13 000 tonn matavfall. BIR ligger godt an til å nå målet om 15 000 tonn i 2026.

Tjenesteutvikling for økt utsortering

Det er forskriftsfestet at matavfall, plastavfall, papp og papir samt glass- og metallemballasje skal samles inn gjennom henteordninger hos innbyggerne, og det ble forskriftsfestet utsorteringsandeler for disse avfallstypene. BIR har de siste årene arbeidet systematisk med å etablere ordninger som er i tråd med forskriften og som legger til rette for enkel og effektiv sortering for innbyggerne.

Som del av prosjektet Tjenesteutvikling for økt utsortering, etablert i 2024, ble det gjennomført et pilotprosjekt på Askøy. Prosjektet testet en ny gebyrmodell uten inkluderte restavfallstømminger, høyere pris per tømming og tømming av restavfall hver fjerde uke. Resultatene var svært gode: restavfallsmengden ble nesten halvert, og utsorteringsgraden økte betydelig. Ordningen ble evaluert i første halvår 2025, og i samarbeid med Askøy kommune ble det gjort justeringer. Restavfall blir hentet hver 14. dag, og prisen per restavfallstømming ble noe redusert. Sorteringsgraden holdt seg fortsatt høy etter justeringene. Askøyværingene er fremdeles de beste i BIR-området til å sortere avfallet sitt. Erfaringene danner nå et viktig grunnlag for framtidige anbefalinger om gebyrmodell til de andre BIR-kommunene.

Det er avgjørende at innbyggerne først har et komplett og godt fungerende tilbud for utsortering før gebyrmodell og tømmeffrekvens endres. I Bergen var utrulling av nye henteordninger en hovedaktivitet gjennom hele 2025, og dette arbeidet fortsetter i både Bergen og de øvrige BIR-kommunene i 2026.

BIR anbefaler eierkommunene gebyrmodeller og hentefrekvenser som gir best mulige insentiver for utsortering. Samnanger har fra 2026 innført tilsvarende gebyrmodell og tømmerutine som på Askøy.

I 2025 ble det også startet opp et nytt prosjekt for å finne løsning for innsamling av matavfall via bosnettet for innbyggerne i Bergen sentrum.

Alle næringskunder som genererer de lovpålagte avfallstypene, er også pliktig til å kildesortere disse og få dem levert til et godkjent behandlingsanlegg for materialgjenvinning. Som avfallsaktør i næringsmarkedet, er BIR Bedrift pliktig til å informere sine kunder om kravene. BIR Bedrift informerer også om hvordan disse avfallstypene kan bli materialgjenvunnet og hvilke fordeler det vil gi å redusere restavfallet. BIR Bedrift tilbyr en avfallsløsning med oppsamlingsutstyr, sorteringsveiledning og henting av avfallet.

Nytt utsorteringstilbud til sentrumskundene

I forbindelse med at BIR stengte miljøparken i Møllendalsveien i 2025, har miljøbussene doblet sin kapasitet med nye ruter for innsamling av avfall fra husholdningene i Bergen sentrum. I tillegg er det innført en bestillingsordning som gir innbyggerne mulighet til å få hentet avfallstyper som tidligere måtte leveres fysisk i en miljøpark. For kunder i sentrum uten bil er tjenestetilbudet styrket og legger bedre til rette for utsortering av grovavfall.

Tilrettelegging for oppsirkulering av lett forurenset masse

I løpet av 2025 har BIR splittet lett forurenset masse («jord og stein») i to avfallstyper i miljøparkene for å oppnå renere materialstrømmer, slik at massene er bedre egnet for videre håndtering og mulig framtidig materialgjenvinning.

Ny løsning for tekstilavfall

Fra 1. januar 2025 fikk kommunene ansvar for å tilby innsamling av tekstilavfall som ikke egner seg for ombruk. For å oppfylle dette kravet etablerte BIR en egen innsamlingsordning for tekstiler ved miljøparkene, i samarbeid med Fileks. Det er utplassert beholdere og innsamlingsbokser i alle miljøparker, og de ødelagte tekstilene hentes jevnlig av Fileks for mottak, sortering og videre behandling. Tekstiler som fortsatt er i god stand skal leveres til ombruk, for eksempel i innsamlingsbokser eller til brukbutikker, så lenge de er rene, hele og tørre. Ødelagte eller utslitte tekstiler kan leveres i den nye innsamlingsordningen, hvor materialet sorteres for ombruk eller materialgjenvinning der dette er mulig. Tekstiler som verken kan ombrukes eller gjenvinnes, går til energigjenvinning.

Ordningen er et viktig første steg for å øke materialgjenvinningen av tekstiler i tråd med de nye kravene, men siden gode storskalaløsninger for tekstilresirkulering fortsatt er begrensede, er økt gjenbruk og redusert forbruk av tekstiler fremdeles de mest effektive tiltakene for å redusere miljøbelastningen.

Biogassanlegget på Voss

Biogassbehandling er et sentralt tiltak i utviklingen av sirkularitet i BIR. Ved å behandle matavfall fra BIR-området i kombinasjon med husdyrmøkk fra lokale bønder, utnytter vi biologiske ressurser effektivt og klimavennlig. Prosessen gir foreløpig to produkter: fornybar biogass, som kan erstatte fossilt drivstoff i transport, og næringsrik biogjødsel, som fører fosfor og nitrogen tilbake til jorden og reduserer behovet for kunstgjødsel. Slik etablerer vi et lokalt, sirkulært kretsløp som reduserer utslipp fra både avfallshåndtering, transport og gjødselbruk – samtidig som energi og næringsstoffer blir holdt i omløp. Biogassanlegget er et av regionens største klimatiltak. Se delkapittelet om klimaendringer for nærmere omtale av klimaeffektene fra anlegget.

Etablering av Voss Virka

I 2025 etablerte Voss herad og BIR det allmenntilretteleggende selskapet Voss Virka AS. Etableringen er et strategisk grep for å støtte BIRs mål om økt sirkularitet, bedre ressursutnyttelse og utvikling av nye bærekraftige verdikjeder basert på avfalls- og sidestrømmer. Med utgangspunkt i biogassanlegget på Bjørkemoen skal Voss Virka legge til rette for industriell symbiose og næringsutvikling i skjæringspunktet mellom avfall, energi og landbruk.

Etableringsåret 2025 var i stor grad et mobiliserings- og posisjoneringsår. Voss Virka har fungert som en strategisk samarbeidsplattform og møteplass for offentlige og private aktører, med mål om å redusere barrierer for samarbeid og motvirke koordineringssvikt i komplekse verdikjeder. Gjennom aktiv formidling og deltakelse på faglige og politiske arenaer har selskapet bidratt til å synliggjøre hvordan biobaserte ressurser kan utnyttes bedre og inngå i nye sirkulære løsninger.

Arbeidet gir et viktig grunnlag for videre utvikling av sirkulære verdikjeder knyttet til blant annet sirkulær gjødsel, jordforbedringsprodukter, bærekraftig fôr og utnyttelse av sidestrømmer fra biogassproduksjon.

Ombruk fra miljøparkene

Ombruk er et sentralt satsingsområde i BIRs arbeid med sirkulær økonomi og målet om å gi gjenstander lengre levetid. I 2025 etablerte tre av BIRs miljøparker ombruksmarkeder der brukbare gjenstander verdisettes og selges, noe som tydelig signaliserer at brukte gjenstander fortsatt har verdi. Disse ombruksmarkedene erstatter tidligere brukthaller og er en oppgradering av tilbudet. Ved utgangen av 2025 hadde BIR fire ombruksmarkeder i drift. De øvrige miljøparkene har brukthaller i ulik størrelse. Unntaket er tidligere BIR Voss Hardanger, der ombruk fra sorteringsrampen ble testet i 2025. I 2025 fikk Os miljøpark et markant løft. Brukthallen, som var en ubemannet container, ble erstattet av et helhetlig ombrukstilbud med bemannet innlevering, knutepunkt for mottak/sortering/forberedelse og nytt ombruksmarked. Økt synlighet har utløst lokal aktivitet og tettere kontakt med potensielle samarbeidspartnere som kan ha nytte av brukbare gjenstander fra miljøparken.

Verdikjeden for ombruk har tre ledd: innlevering til miljøparkene, bearbeiding og klargjøring i egne knutepunkt og distribusjon via BIRs ombruksmarkeder eller samarbeidspartnere. God samhandling sikrer flyt, kvalitet og nødvendig volum. Strukturen profesjonaliserer ombruksarbeidet og gir grunnlag for å øke ombruksandelen fremover.

BIR jobber for å hente ut flere ressurser fra avfallsstrømmene, også fra avfallstyper som tradisjonelt har vært mer krevende. I 2025 kartla vi potensialet for økt ombruk av elektronikk og enkelte kategorier innen farlig avfall. Vurderinger av risiko, kompetanse og ressursbehov gir et bedre grunnlag for systematisk arbeid videre. Neste steg er målrettet uttak av småelektronikk for ombruk gjennom egne ombruksmarkeder eller via relevante samarbeidspartnere.

Tredjepartssamarbeid for ombruk

BIR vektlegger profesjonalitet og langsiktighet i valg av samarbeidspartnere. I 2025 videreutviklet BIR samarbeidet med flyktningsjenestene i Bergen og Bjørnafjorden og igangsatte et profilert prosjekt med Vy om levering av barnebøker til familievognene på Bergensbanen. Parallelt har BIR samarbeidet med FjordMoods i to og et halvt år om oppsirkulering av trevirke fra Kvam miljøpark. Erfaringene viser at lokal, sirkulær og bærekraftig møbelproduksjon kan etableres i samspill mellom avfallsaktør, arbeidstreningsbedrift og designmiljø.

Omsetting av ombruksvarer

BIR hadde en tydelig nedgang i mengdene som gikk til ombruk fra 2024 til 2025. Den viktigste forklaringen er overgangen fra gratis utlevering til verdisetning og salg av ombruksvarer i miljøparkene, noe som reduserer omløpshastigheten og mengdene. Nedleggelsen av ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40, som tidligere var et sentralt mottakspunkt med høy vareflyt, påvirket også resultatene betydelig. I tillegg er nedleggelsen av miljøparken i Møllendalsveien også en viktig årsaksforklaring.

Ombrukstallene bygger på målinger fra miljøparkene som har installert vekter. Disse miljøparkene står for rundt 80 prosent av besøkene, mens øvrige miljøparker rapporterer anslag basert på besøkstallene.

Mål og resultater

BIR har i 2025 hatt følgende mål innenfor ressursbruk og sirkulær økonomi:

Resultatmål	Indikator	Resultat 2024	Resultat 2025
Øke utsorteringen	Andel utsortert	Lovpålagt: 53 % Næring: 57 %	Lovpålagt: 55 % Næring: 63 %
	Andel utsortert på rute	Lovpålagt: 28 %	Lovpålagt: 31 %
	Andel utsortert i miljøpark	Lovpålagt: 81 %	Lovpålagt: 82 %
Øke omsetting av ombruksvarer: 1 500 tonn ombruksvarer solgt/utlevert	Tonn ombruksvarer	1 048 tonn	557 tonn
Øke innsamling av matavfallet: 15 000 tonn i 2026	Tonn innsamlet matavfall	5 360 tonn	7 845 tonn

Inngående ressurser

BIR samler inn avfall fra innbyggerne i eierkommunene og næringskunder i regionen. I tillegg fungerer BIR som avfallsbehandler ved forbrennings-anlegget, som mottar restavfall både fra BIRs egne innsamlingsordninger og fra eksterne kunder. Gjennom ettersorteringsanlegget på Mjelstad behandler BIR asken fra forbrenningsanlegget og sikrer at metall som har vært feilsortert i restavfallet løftes fra deponi til materialgjenvinning. Når biogass-anlegget settes i full drift i 2026, vil BIR også behandle matavfall.

Avfallet fra husholdnings- og næringskunder leveres enten på rute til renovasjonsbil eller via bossnettet. Grovavfall leveres til BIRs miljøparker, der det sorteres og håndteres videre. BIR Bedrift har i tillegg næringskunder som leverer avfall direkte til selskapets anlegg for omlasting og sortering før avfallet sendes videre til egnet behandling.

Utsortert avfall sendes til eksterne anlegg for videre sortering og behandling. Plastemballasje, papp, papir og matavfall håndteres på BIR Bedrift sitt anlegg for sortering og omlasting. I tillegg mottar BIR Bedrift andre avfallstyper fra eksterne kunder for videre behandling.

Avfall forberedt til ombruk blir direkte tilgjengelig for kunden etter klargjøring, som kan omfatte vask, rensing og reparasjon. Dette gir ressursene som går til ombruk en kort vei fra mottak og ut igjen i sirkulasjon.

Husholdningsavfall

I 2025 samlet BIR inn 145 969 tonn husholdningsavfall fra innbyggerne i eierkommunene, tilsvarende 372 kilo per innbygger. Dette er stabilt sammenlignet med 2024, men med en liten reduksjon per innbygger. Mål om avfallsreduksjon står fortsatt øverst i avfallspyramiden og er sentralt i BIRs kommunikasjon med innbyggerne.

I 2025 ble 55 prosent av avfallet utsortert – en økning fra 2024 og et resultat av bedre sortering både på rute og i miljøparkene. Særlig matavfall og plastemballasje økte, mens restavfall gikk ned med nær 5 prosent per innbygger.

Beregningene viser at BIR ligger godt an til å møte kommende krav for utsortering av papp og papir samt glass- og metallemballasje, men at matavfall fortsatt har det største gapet til kravene i avfallsforskriften. Pilotprosjektet på Askøy bidro til betydelig bedre sortering og lavere restavfallsmengder gjennom endrede henteordninger og en incentivbasert gebyrmodell.

Se eget delkapittel om avfallsstatistikk, som viser en mer detaljert oversikt over utvikling og trender i husholdningsavfallet.

Næringsavfall

I 2025 håndterte BIR Bedrift 75 760 tonn med avfall, inkludert mengder fra husholdningene i BIR. All papp og papir fra husholdningene, samt andre kunder, sorteres på anlegget hos BIR Bedrift før det sendes videre til ulike behandlingsanlegg. Plastemballasje og matavfall fra husholdningene omlastes hos BIR Bedrift før det går videre til behandling. I 2025 utgjorde dette samlet 22 699 tonn.

BIR Bedrift arbeider også aktivt mot økt utsortering hos næringskundene, og i 2025 var 63 prosent av avfallet utsorterte avfallstyper. Dette er en økning på over 7 prosentpoeng sammenlignet med året før og omfatter både avfall som blir sortert hos kundene og avfall som ettersorteres på BIR Bedrift sitt anlegg.

Forbrenningsanlegget

BIR tok imot og behandlet 204 859 tonn ved forbrenningsanlegget. Dette omfatter restavfall fra husholdninger i BIRs eierkommuner og i omkringliggende kommuner, samt næringsavfall. Forbrenningsanlegget behandler noe trevirke, samt enkelte typer farlig avfall i samsvar med konsesjon.

Utgående ressurser

BIR jobber aktivt for å optimalisere utnyttelsen av ressursene i avfallet.

Husholdningsavfall

Fordeling av mengdene som hver innbygger kastet i 2025 – og hva som skjer med avfallet.

Avfallstype	Tonn totalt	Kilo per innbygger	Type behandling	Blir til
Restavfall	66 064	168,5	Energigjenvinning	Strøm/fjernvarme
Trevirke	23 618	60,3	Energigjenvinning	Strøm/fjernvarme
Papp og papir	12 297	31,4	Materialgjenvinning	Nye produkter, f.eks. avis og toalett-papir, emballasje
Stein/grus/keramikk/jord	8 291	21,2	Deponi	Deponi
Metall	6 164	15,7	Materialgjenvinning	Metaller
Matavfall	5 760	14,7	Materialgjenvinning	Biogass
Glass- og metallemballasje	5 344	13,6	Materialgjenvinning	Nye produkter, f.eks. metall- og glassemballasje, spiker
Park- og hageavfall	5 236	13,4	Materialgjenvinning	Kompostering
EE-avfall	3 230	8,2	Materialgjenvinning	Metaller, plast
Plastemballasje	2 858	7,3	Materialgjenvinning	Plast
Gips	2 536	6,5	Materialgjenvinning	Gips
Farlig avfall	2 262	5,8	Energigjenvinning	Strøm/fjernvarme
Hardplast	851	2,2	Materialgjenvinning/energigjenvinning	Plastpellets/fjernvarme
Isolasjon	676	1,7	Deponi	Deponi
Ombruk	557	1,4	Ombruk	Produktene brukes igjen
Tekstil	115	0,3	Ombruk, materialgjenvinning og energigjenvinning	Produktene brukes igjen, tekstilfiber eller strøm/fjernvarme
Dekk	109	0,3	Materialgjenvinning	Støvvoller, dreneringslag
Totalsum	145 969	372		

Ombruk er det nest høyeste nivået i avfallspyramiden. I 2025 ble 605 tonn av avfallet BIR håndterte for husholdningene sendt til ombruk. Ombruk er et viktig satsingsområde for BIR. Det bidrar til direkte avfallsreduksjon, ved at gjenstander får lengre levetid og kan bidra til å erstatte produksjon av nye varer.

Ombruk (tonn)	2024	2025
Ombruk fra miljøparkene til innbyggerne	964	543
Ombruk fra Møllendalsveien 40 til innbyggerne	67	0
Ombruk til samarbeidspartnere	18	15
Tekstil til ombruk		48
Totalt	1048	605

Materialgjenvinning kommer etter ombruk i avfallspyramiden. I 2025 leverte BIR 44 462 tonn husholdningsavfall til materialgjenvinning, tilsvarende 30 prosent av husholdningsavfallet BIR håndterte. Avfallet som går til materialgjenvinning inkluderer matavfall, papp og papir, metall, park- og hageavfall, glass- og metallemballasje, EE-avfall, plastemballasje, gips, dekk uten felg, batterier og hardplast.

Forbrenning er det nest laveste nivået i avfallspyramiden. Forbrenning sikrer at energien i avfallet blir utnyttet. I 2025 ble 91 715 tonn husholdningsavfall levert til forbrenning, tilsvarende 63 prosent.

Deponi er det laveste nivået i avfallspyramiden. I 2025 sendte BIR 9 188 tonn av husholdningsavfallet til deponi, tilsvarende 6 prosent. Det er avfallstypene lett forurenset masse, isolasjon og asbest som går til deponering.

Håndtering av næringsavfall

BIR Bedrift håndterte 75 7560 tonn avfall i 2025. Sammensetningen av næringsavfallet varierer fra år til år avhengig av hvilke kunder og kontrakter BIR Bedrift har til enhver tid.

I 2025 gikk 35 970 tonn av avfallet som BIR Bedrift håndterte til materialgjenvinning. Dette er en økning på 9 prosentpoeng fra 2024. Avfallstypene som BIR Bedrift sender til materialgjenvinning, er de samme som i husholdningsavfallet. I tillegg går noen masser til materialgjenvinning, herunder rene masser og betong.

Videre gikk 37 619 tonn avfall til energigjenvinning, som tilsvarer 50 prosent av avfallet. Dette er en reduksjon på 8 prosent, sammenlignet med året før.

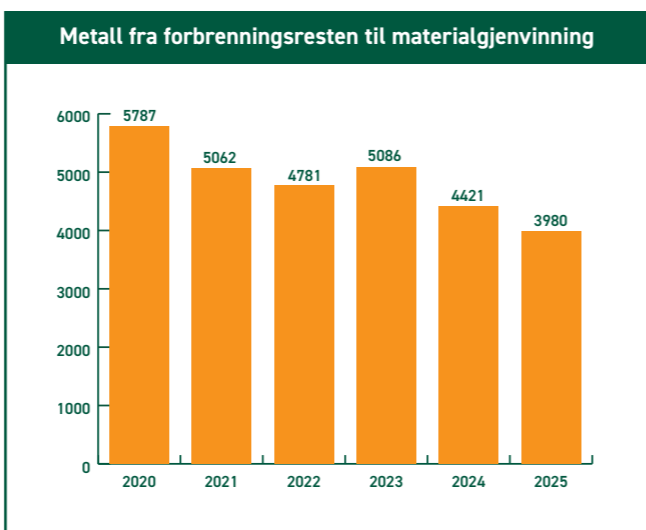
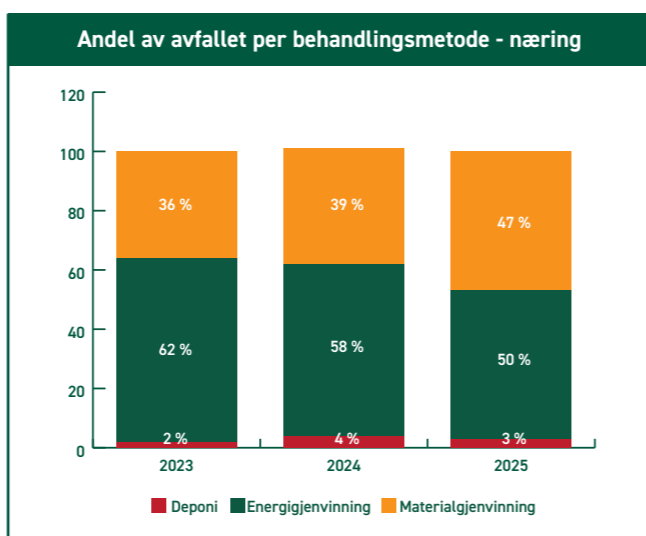
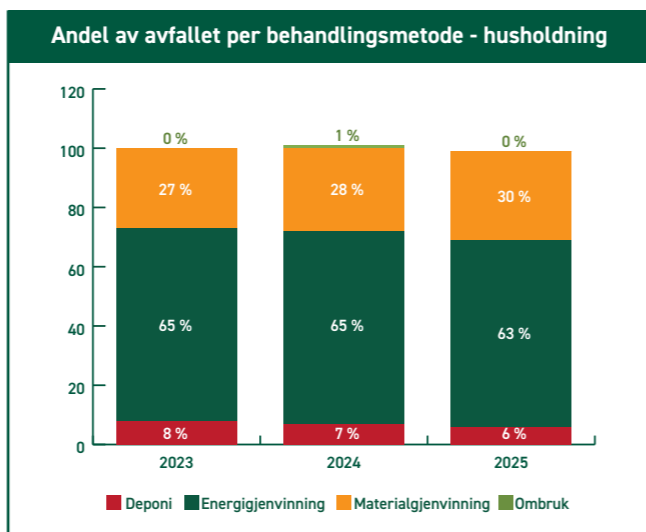
Av næringsavfallet var det 2 172 tonn som gikk til deponi i 2025, tilsvarende 3 prosent. Dette er en reduksjon på nesten 1 prosent sammenlignet med året før.

Behandling av avfallet ved forbrenningsanlegget

BIR behandlet over 200 000 tonn avfall i forbrenningsanlegget i 2025. Avfallsforbrenning er en hensiktsmessig behandlingsmetode for å få miljøgifter og uønskede stoffer trygt ut av kretsløpet, samtidig som energiressursene i restavfallet utnyttes. I 2025 ble 78 prosent av energimengden i avfallet utnyttet til fjernvarme og strøm.

Størstedelen av asken fra forbrenningsprosessen sendes til deponiet på Mjelstad. I 2025 ble det der sortert ut 3 980 tonn med metall fra asken – som går direkte til materialgjenvinning. Metallet løftes dermed i avfallspyramiden fra deponi til materialgjenvinning.

Mengden metaller i forbrenningsresten avhenger av avfallssammensetningen – og jo bedre utsortering, jo lavere mengde vil ligge igjen i forbrenningsresten. Den resterende delen av forbrenningsresten tilsvarte 38 231 tonn, hvorav størstedelen ble deponert på Mjelstad, mens resten ble sendt til spesialdeponi.

Egengenerert avfall

Den største delen av avfallet som generes av BIRs egen drift, kommer fra forbrenningsanlegget i form av asken som dannes i forbrenningsprosessen. For detaljer om hvordan asken håndteres, se egen tekst om forbrenningsanlegget og metallsorteringsanlegget. Avfallet som genereres i øvrige deler av BIR, er i hovedsak knyttet til drift av verkstedet. Det resterende avfallet anses som husholdningslignende avfall og kommer fra driften av miljøparkene og kontorarbeidsplasser.

Egengenerert avfall i BIR (tonn)	2023	2024	2025
Elektronisk avfall	5,2	3,0	2,8
Glass- og metallemballasje	0,8	1,0	1,7
Matavfall	7,3	6,9	9,6
Papp/papir	6,1	12,6	9,2
Plast	0,9	1,6	2,2
Farlig avfall	31,2	10,2	6,6
Restavfall	93,9	63,6	80,8
Mineralull		2,6	
Metall	5 117,6	4 497,9	4 077,6
Forbrenningsrest	40 733,8	38 654,1	38 230,6
Totalsum	45 996,7	43 253,5	42 421,2

Behandling av egengenerert avfall i BIR (tonn)	2023	2024	2025
Materialgjenvinning	11 %	10 %	10 %
Energigjenvinning	0,3 %	0,2 %	0,2 %
Deponi	89 %	89 %	90 %
Totalt	100 %	100 %	100 %

Sosial informasjon

BIR skal være en attraktiv arbeidsplass. Dette innebærer at vi tar vare på og utvikler folkene våre ved å bygge en kultur for fellesskap, mangfold og samhandling. BIR jobber kontinuerlig for å ivareta helse, sikkerhet og trivsel så vel som læring og kompetanseheving.

VESENTLIGE BÆREKRAFTSTEMAER

Våre medarbeidere

Bærekraftige verdikjeder

RELEVANTE BÆREKRAFTSMÅL

VÅRE MEDARBEIDERE

I 2025 har BIR videreført arbeidet med å styrke både kompetanse og arbeidsmiljø i konsernet. Det er gjennomført interne fagdager og opplæring med temaer som psykologisk trygghet, HMS, førstehjelp og sikker kjøring. Arbeidsmiljøet følges tett opp gjennom systematisk HMS-arbeid, kartlegging og oppfølging av avvik. Sykefraværet var 7,4 prosent, uendret fra året før. Kompetanseutvikling er et strategisk satsingsområde, med oppdaterte kompetanseplaner og nanolæringskurs. BIR har også en bred satsing på fagopplæring gjennom lærlinger, praksiskandidater og samarbeid med NAV og utdanningsinstitusjoner.

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter

I analysen av dobbel vesentlighet ble det identifisert påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til BIRs medarbeidere og arbeidet med å ivareta helse, arbeidsmiljø og sikkerhet. BIRs påvirkning på medarbeideres arbeidsforhold er vesentlig både i positiv og negativ forstand.

Ivareta helse, arbeidsmiljø og sikkerhet

Bransjer som opererer i utsatte områder eller situasjoner, fordrer gode strukturer og rutiner for å ivareta medarbeidernes helse, arbeidsmiljø og sikkerhet. For BIR er det viktig å ivareta fysisk og psykisk helse for alle. Dette innebærer at BIR skal jobbe systematisk med sikkerhet for å minimere risikoen for ulykker og skader samt jobbe med tiltak for et helsefremmende arbeidsmiljø.

Tilnærming og strategi

Et godt arbeidsmiljø for medarbeidere, innleid personell og leverandører er en grunnleggende forutsetning for BIRs verdiskaping. Det er nulltoleranse for mobbing, trakassering og diskriminering. I BIR legger vi til rette for et trygt og inkluderende arbeidsmiljø der ulike egenskaper verdsettes og stimuleres. Vi jobber for økt mangfold og likestilling med sikte på at det kan føre til økt produktivitet, innovasjon og økt medarbeidertilfredshet.

Alle medarbeidere bidrar til å forbedre HMS-resultatene ved å etterleve rutiner, rapportere om uønskede forhold og bidra til forbedringsarbeid. Det forebyggende arbeidet har høy prioritet på arbeidsplassene.

HMS-arbeidet drives innenfor de ulike virksomhetsområdene med utgangspunkt i de krav som stilles innenfor det enkelte området. Den enkelte virksomhet skal utarbeide egne mål og HMS-handlingsplan, gjennomføre tiltak og rapportere om sine HMS-aktiviteter. HMS-arbeidet følges opp gjennom kvartalsvis statusrapportering i det enkelte selskapsstyre samt i BIRs styre. Det forventes at alle ledere har et sterkt engasjement i HMS-arbeidet, og at alle medarbeidere bidrar i HMS-aktiviteter på arbeidsplassen. En høy HMS-standard er nødvendig for sikker drift og en langsiktig bedriftsøkonomisk lønnsomhet.

I henhold til lovverket skal alle virksomheter som er forpliktet til å ha bedriftshelsetjeneste utarbeide en samarbeidsplan. Dette er dokumentasjon som skal inngå i virksomhetens systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Planen beskriver hvilke oppgaver bedriftshelsetjenesten skal utføre og når de skal utføres.

Tiltak

HMS-forum

For å styrke HMS-arbeidet i konsernet er det opprettet et HMS-forum bestående av medarbeidere med ledende/koordinerende HMS-roller fra selskapene i konsernet. Gjennom erfaringsutveksling og nettverksbygging skal forumet arbeide for å styrke konsernets HMS-arbeid og fremme et trygt og helsefremmende arbeidsmiljø.

Forum for hovedverneombud og verneombud

Verneombudene skal ivareta arbeidstakernes interesser i saker som angår arbeidsmiljøet. BIR er et stort konsern med flere verneombud fordelt utover i selskapene. Verneombudet har en viktig rolle med å ivareta arbeidsmiljøet i et selskap.

For å øke motivasjonen til å ta på seg dette vervet, trygge verneombudene i rollen og øke deres kompetanse er det opprettet et forum for verneombudene. Forumet avholder kvartalsvise møter, derav to heldagsmøter der HMS-forum er ansvarlig for faglig opplegg i form av opplæring i et aktuelt tema samt to digitale møter av kortere varighet. Dette gir verneombudene en mulighet til å utveksle erfaringer og diskutere saker.

Eksponeringsregister

BIR har medarbeidere som blir utsatt for helseskadelige fysiske, kjemiske og/eller biologiske faktorer i sitt arbeid som utløser krav om eksponeringsregister. BIR har et slikt eksponeringsregister hvor disse opplysningene blir registrert og lagret i minst 60 år.

Opplæring i trafikkikkerhet

Fra et sikkerhetsperspektiv er det ønskelig at alle som kjører renovasjonsbil har kunnskap og ferdigheter om kjøring på vinterføre og bruk av kjetting. Det er derfor gjennomført oppfriskningskurs i bruk av kjetting i flere av selskapene i 2025.

HMS-arbeid knyttet til innsamling av avfall

Bedriftshelsetjenesten har kartlagt renovatørens eksponering for bioaerosoler ved innsamling av matavfall med komprimatorbil. Målingene ble oppdelt i de ulike prosessene som skjer under håndtering av matavfall: innhenting av matavfall med bil, lossing av bil og rengjøring av bil på slutten av dagen. Vi har valgt å måle på denne måten for å finne ut hvor eksponeringen er høyest og hvor vi bør gjøre tiltak. Siden forrige måling i 2023 har BIR Husholdning rullet ut matavfallsinnsamling i hele Bergen og vil gjøre tilsvarende i alle omegnskommunene i løpet av 2026. Etter forrige måling har BIR Husholdning anskaffet fem nye komprimatorbiler med innkast over hodehøyde. Dette for å redusere renovatørens eksponering for bioaerosoler. Det ble også implementert rutiner der de ansatte skal stå mest mulig på siden av bilen for å unngå støvskyer/aerosolskyer som dannes. Videre blir renovatørene jevnlig kalt inn til arbeidshelseundersøkelse for å sikre at iverksatte tiltak fungerer som en barriere mot arbeidsrelatert sykdom. Renovatørene får også tilbud om yrkesrettet vaksinerings.

Bedriftshelsetjenesten har bistått BIR Husholdning med vurdering av støveksponeringen ved henting av glass- og metallemballasje. Det ble gjennomført både personbårne og håndholdte målinger. For

renovatøren som tømte spann ligger støybelastningen på 83 ± 3 dB(A) ved tømming i tre timer, og ved tømming i fem timer havnet belastningen på 85 ± 3 dB(A). Det ble ikke målt impulsstøy over 130 dB(C) – det høyeste nivået målt rett ved renovatøren som tømmer spann, havnet på 124 dB(C). Det vedvarende støynivået er over øvre tiltaksverdi 85 dB(A). Det er anbefalt flere tiltak, som at medarbeiderne får opplæring rundt hørselsskadelig støy og forebyggende tiltak, at de må gjennomgå regelmessig helseundersøkelse med hørselstest, og at det benyttes hørselvern ved tømming av glass- og metallemballasje.

Bedriftshelsetjenesten har vurdert ergonomiske forhold på arbeidsplassen hos BIR Husholdning ved hjelp av befaring og ergonomisk kartlegging. Hensikten med kartleggingen er å få en oversikt over ergonomiske forhold og vurdere behov for tiltak for å forebygge utvikling og forverring av muskel- og skjelettplager hos renovatørene. Rapporten foreslår en rekke forbedringer, der jobbrotasjon – som vil si å veksle mellom innhenting av ulike avfallstyper – var det mest sentrale.

PULS-undersøkelser

PULS-undersøkelser har blitt gjennomført på selskapsnivå og i samarbeid med Avonova Census. Undersøkelsene har gitt oss verdifulle indikasjoner på hvordan arbeidsmiljøet oppleves i dag. Det har vært gjennomført flere samlinger med medarbeidere og ledere (hver for seg) for å gå gjennom resultatet fra undersøkelsen og å utarbeide tiltak innenfor områder vi ønsker å bevare og utvikle.

Rapporten fra PULS-undersøkelsene og psykologisk trygget må sees i sammenheng når selskapene skal gjennomføre de ulike tiltakene.

Psykologisk trygghet

Med blant annet bakgrunn i tiltaksplanen fra et tidligere kulturprosjekt, har BIR startet opplæring i psykologisk trygghet for hele konsernet. Det er utarbeidet et opplegg med samlinger for alle selskapene i BIR og for ulike grupper av medarbeidere: ledergruppen i selskapene, tillitsvalgte, verneombud, mellomledere og medarbeidere.

Grunnmuren for opplæringen har vært sammen for en god sak, Ett BIR og kjerneverdiene SMIL. I tillegg er det lagt betydelig vekt på Bård Fyhns definisjon av psykologisk trygghet i praksis, som er basert på tre kjerneelementer: vi kjenner hverandre, vi vet hvorfor vi er her og vi vil hverandre vel. Opplæringen har omhandlet hva psykologisk trygghet er, kommunikasjon og samhandling og hvordan vi skal jobbe med psykologisk trygghet i BIR.

Der er gjennomført flere samlinger med ledere/tillitsvalgte/verneombud, medarbeidere og ledergruppen i hvert selskap. Etter at samlingene var gjennomført og tiltakene utarbeidet og prioritert, ble det utarbeidet en rapport som ledere skal kunne bruke i det videre arbeidet med psykologisk trygghet. Ved utgangen av 2025 har fire selskaper gjennomført opplæringen, og nå gjenstår tre selskaper samt konsernledelsen. Disse vil få opplæring innen april 2026.

Fagdager

For å sikre kontinuerlig faglig utvikling og samtidig styrke samholdet i organisasjonen, arrangerer flere av selskapene fagdager hvor det

faglige innholdet har blitt kombinert med sosiale aktiviteter. Disse dagene har bidratt til å styrke kompetansen internt, samtidig som de har gitt medarbeidere mulighet til å bygge sterkere relasjoner på tvers av avdelinger. Aktuelle tema i 2025 har vært psykologisk trygghet, HMS og førstehjelp, sikker kjøring med tyngre kjøretøy og håndtering av kunder. Tilbakemeldingene fra medarbeiderne har vært positive, og vi ser verdien av å videreføre denne praksisen i kommende år.

Fellesaktiviteter

Fysisk aktivitet er en viktig del av en helsefremmende arbeidsplass. Ved å tilrettelegge for ulike treningsmuligheter og initiativ har vi oppmuntret medarbeidere til å delta i aktiviteter som fremmer god helse og velvære. BIR har et aktivt idrettslag, IL RENO, som arrangerer et bredt spekter av aktiviteter. De har arrangert fellestreninger og påmelding til Stoltzekleiven Opp, Bergen City Marathon samt felles deltakelse i Ti på topp, som er et lavterskeltilbud fra bedriftsidrettskretsen for å få medarbeidere ut på tur. I tillegg arrangeres fellesturer for dem som liker å sykle, spille golf eller gå fjellturer. BIR Bedrift har i mange år hatt samarbeidsavtale med TIF Viking, som arrangerer blant annet Bergen City Marathon, hvor man kan løpe stafett, halvmaraton eller maraton. BIR har, i likhet med mange andre bedrifter, laget en tradisjon med å løpe stafetten. Her samles de som vil løpe fra hele BIR-konsernet, og det skapes relasjoner på tvers. I etterkant arrangeres det gjerne en sosial samling. Vi vil fortsette å prioritere fysisk aktivitet som en integrert del av vår bedriftskultur.

Kontinuerlig utvikling av kompetanse

Strategisk kompetanseutvikling er et satsingsområde for hele konsernet. Flere av selskapene har utarbeidet kompetanseplaner og oppdatering av opplæringsmaterieell som er tilpasset driften i selskapet. Vi legger til rette for at medarbeiderne skal kunne tilegne seg og ta i bruk ny kompetanse og kunne søke nye utfordringer uten å skifte arbeidsplass. Dette innebærer også å bygge den kompetansen BIR trenger og øke det generelle kompetansenivået innen bærekraft på tvers av konsernet. Vi har derfor etablert en intern bærekraftsskole som skal bidra til å sikre kompetanseøkning i bærekraft for alle medarbeidere.

Nanolæring

Nanolæringskurs er et smart og effektivt tiltak som gir medarbeidere nødvendig kunnskap på en rask og tilgjengelig måte. Flere av selskapene har oppdatert og utviklet nye kurs som handler om driftsrelaterte rutiner og retningslinjer. Ved å benytte denne typen opplæring kan selskapene skape en sikrere arbeidsplass, redusere risiko og sikre bedre etterlevelse av HMS-krav.

Fagopplæring i BIR

BIR satser på fagopplæring både ved å ta inn lærlinger og ved å tilrettelegge for undervisning som fører frem til teorieksamen og fagprøve. BIRs medarbeidere bidrar også som sensorer i ulike fag. I 2025 hadde vi 16 medarbeidere på teoriundervisning i gjenvinningsfaget i et samarbeid med andre kommunale avfallsbedrifter. Det er mulig at vi senere vil tilby flere fag finansiert av bransjeprogrammet.

Fagbrev på jobb

Fagbrev på jobb er en relativt ny ordning som ikke har kommet godt i gang i Vestland fylke på grunn av manglende finansiering. Ordningen

legger opp til at medarbeidere i en bedrift kan inngå lærekontrakt med sin arbeidsgiver. Det er krav om minimum ett års relevant yrkeserfaring.

Praksiskandidater

Medarbeidere som kan dokumentere fem år med allsidig erfaring fra yrket og dokumentere bestått teorieksamen i lærefaget, kan ta fagbrev som praksiskandidat. I 2025 tok 16 medarbeidere den teoretiske eksamenen i gjenvinningsfaget som leder til praktisk eksamen senere.

Lærlinger

Den mest kjente ordningen er lærlingordningen, der en som har fullført videregående opplæring søker seg lære plass i en bedrift. Et vanlig læreløp er to år på skole og to år i lære, men det finnes også andre varianter, samt muligheter for kryssløp. En lærling følger en opplæringsplan i sitt fag, og læretiden avsluttes med en praktisk fagprøve. Per 31. desember 2025 hadde vi seks lærlinger innen følgende fagområder: gjenvinning, yrkessjåfør, kjemi/prosess og logistikkfaget. Det er viktig å skape samhold, og vi tilrettelegger for at lærlingene blir kjent med hverandre og andre avdelinger og selskaper.

Lærekandidater

En lærekandidat er en som følger et individuelt tilrettelagt opplegg, og det er ikke mål om å dekke alle kompetansemålene i læreplanen. Læretiden for lærekandidater avsluttes også med en praktisk prøve, men kun i utvalgte kompetansemål. Noen lærekandidater tar senere prøve i de resterende kompetansemålene, og oppnår dermed fagbrev etter hvert.

Arbeidstrening

BIR jobber aktivt med å tilby praksisplasser i samarbeid med NAV og andre eksterne parter. Gjennom samarbeidet med NAV kan BIR tilby praksisplasser for flyktninger som trenger språkopplæring og praksis fra det norske arbeidslivet for å kunne få erfaringsgrunnlag som kan brukes videre i arbeidslivet. I tillegg kan BIR tilby praksisplasser for studenter som del av et obligatorisk studieløp eller for å løse prosjekt- og masteroppgaver.

BIR tilbyr også praksisplasser i miljøparkene og har hatt seks kandidater inne i løpet av 2025.

Kurs i førstehjelp

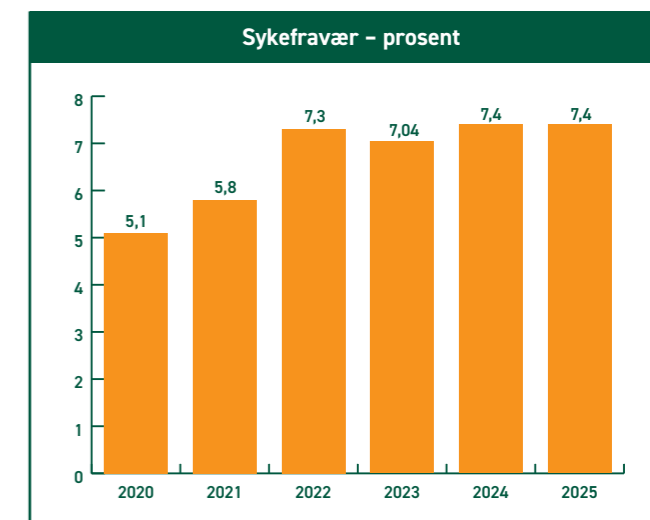
Det gjennomføres med jevne mellomrom førstehjelpskurs for relevante driftsenheter. Det er i 2025 gjennomført seks kurs med varighet på tre timer for medarbeidere på hovedkontoret og i enkelte driftsenheter i datterselskapene.

Resultater

Sykefravær

BIR arbeider hele tiden for å skape et best mulig arbeidsmiljø. Både ledere og medarbeidere har et ansvar og bidrar i dette arbeidet. Vi arbeider systematisk for å utforme og forbedre arbeidsforholdene for å unngå arbeidsulykker, arbeidsrelaterte sykdommer og sykefravær på grunn av både fysiske og psykososiale risikofaktorer i arbeidsmiljøet.

Konsernet hadde i 2025 et sykefravær på 7,4 prosent, tilsvarende som i 2024. Korttidsfraværet var på 2,6 prosent og langtidsfraværet var på 4,8 prosent.

Rapportering av avvik

BIRs ambisjon er å drive virksomheten med null skader. Dette kan vi oppnå gjennom god styring av risiko, systematisk arbeid med å forebygge skader og arbeidsrelaterte sykdommer samt involvering av alle medarbeiderne. Vi bruker vårt styringssystem BIR+ til å dokumentere rutiner, risikovurderinger samt registrere uønskede hendelser og forbedringsforslag.

Det ble totalt registrert 1 765 avvik og forbedringsforslag i 2025. Dette er en nedgang fra året før, da tallet var 1 859. Av disse er 247 av sakene forbedringsforslag, noe som er en betydelig nedgang sammenlignet med antallet i 2024 (341).

Alvorlighetsgrad 2025 (2024 i parentes):

- Høy: 44 avvik (44)
- Medium: 386 avvik (456)
- Lav: 1 008 avvik (1 020)

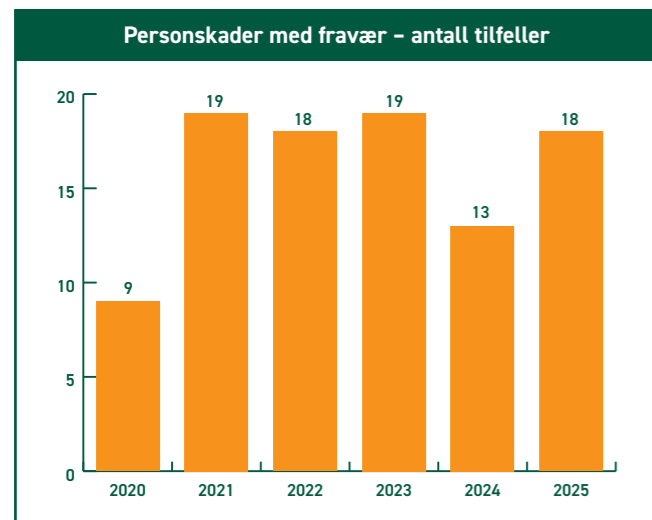
Det ble registrert 17 avvik knyttet til brann, derunder 15 branntilløp. Mange branntilløp skyldes manglende utsortering av ulike typer batterier, som fører til at avfallet antennes under videre håndtering.

Ubehagelige kundeopplevelser – vold/trusler

Type	2022	2023	2024	2025
Vold/trusler	1	6	3	4
Ubehagelige kundeopplevelser	14	10	10	15
Totalt	15	16	13	19

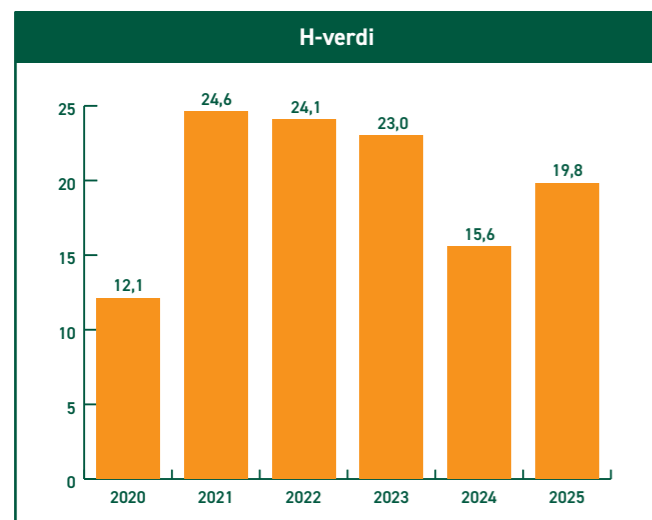
Personskader med fravær

BIR jobber kontinuerlig for en skadefri arbeidsplass. Vi har over tid etablert en god rapporteringskultur for uønskede hendelser, herunder innmelding av alle typer skader. Disse er grunnlaget for rapporteringen på blant annet H-verdien, som er et tall på hyppighet av arbeidsulykker som er så alvorlige at de medfører fravær fra arbeidsplassen. Den defineres som antall arbeidsulykker med fravær per 1 000 000 arbeidede time. Tallmaterialet viser en liten reduksjon sammenlignet med 2022, men tallet er fortsatt for høyt. Selskapet følger nøye med på utviklingen i antall skader, og vil fortsette å styrke HMS-arbeidet.

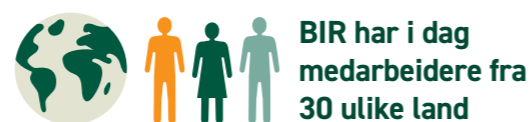
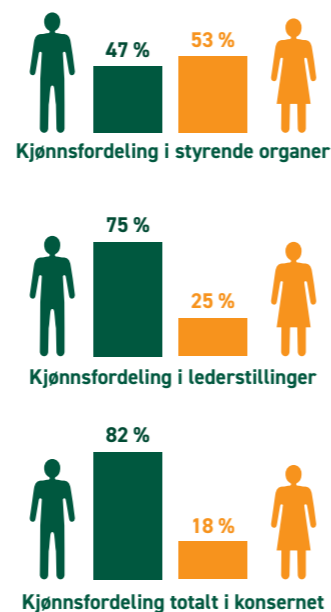
Fraværsskader – og derav H-verdien – har en negativ innvirkning på både medarbeidernes helse, produktiviteten og virksomhetens økonomi. I 2025 var H-verdien for konsernet 19,8 (15,6). Den bør ligge godt under 10.

For å oppnå en lav H-verdi må vi jobbe på flere nivåer. Avdelingene utarbeider rutiner for trygg og sikker arbeidstørelse, risikovurderer mulige farlige forhold, saksbehandler avvik og gjennomfører vernerunder. Medarbeiderne må i sin arbeidstørelse etterleve rutineene. HMS-forum skal styrke konsernets HMS-arbeid gjennom erfaringsutveksling og iverksette tiltak.

Sikre mangfold og et helsefremmende arbeidsmiljø

Full likestilling mellom kjønnene er viktig og derfor et mål for BIR. Det skal ikke forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn eller andre forhold som etnisitet, alder, religion eller livssyn i saker som gjelder rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, karriereutvikling, forfremmelse og beskyttelse mot trakassering. BIR ønsker et størst mulig mangfold, og vi har medarbeidere med ca. tretti ulike nasjonaliteter.

BÆREKRAFTIGE VERDIKJEDER

BIR arbeider aktivt for å sikre ansvarlige og bærekraftige leverandørkjeder. Åpenhetsloven stiller krav til aktsomhetsvurderinger, og BIR følger loven gjennom systematisk kartlegging, risikovurdering og oppfølging av leverandører. Konsernet har etablert etiske retningslinjer, Code of Conduct, varslingsrutiner og klare regler mot korrupsjon.

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter

I analysen av dobbel vesentlighet ble det identifisert vesentlige påvirkninger og risikoer knyttet til arbeidstakere i BIRs verdikjede. Realisering av FNs bærekraftsmål fordrer at virksomheter tar ansvar for å sikre bærekraftige forhold i egen verdikjede.

Sikre bærekraftige verdikjeder

BIR skal være en ansvarlig aktør som stiller klare krav til egne leverandører knyttet til både sosiale forhold, klima og miljø samt virksomhetsstyring. Dette innebærer også revidering av om krav oppfylles, bistand til oppfyllelse av krav og iverksettelse av konsekvenser ved brudd på krav.

Tilnærming og strategi

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022. Loven blir gjerne kalt for næringslivets menneskerettighetslov, og den krever at norske selskaper skaffer seg kunnskap om hvor de har eller kan ha negativ påvirkning på menneskers rettigheter og jobbe for å stanse slik påvirkning. Loven gjelder for alle større virksomheter i Norge. For BIR, som er et stort konsern, betyr dette at loven gjelder for morselskapet, BIR AS, og de tilhørende seks heleide datterselskapene.

BIR har signert FUTURE-PROOF-plakaten, som er Bergen Næringsråd og Raftostiftelsens samarbeidsplattform for næringsliv og menneskerettigheter. Den hjelper næringslivet til å etterleve sitt menneskerettighetsansvar.

Code of Conduct og etiske retningslinjer

BIRs rolle og samfunnsmandat krever en utvidet aktsomhet hos styremedlemmer og ledere når det gjelder rolleforståelse og etisk adferd. Det er derfor utarbeidet Code of Conduct, som handler om våre verdier og etiske prinsipper for utøvelse av lederskap i BIR, og som tydeliggjør krav til styre- og ledelsesadferd. Vi gjør våre etiske retningslinjer og krav til styre- og ledelsesadferd kjent for våre leverandører og samarbeidspartnere, og forventer at de respekterer disse.

BIR har også etiske retningslinjer som tydeliggjør de holdningene og den atferden som forventes av medarbeiderne med hensyn til respekt, integritet og lojalitet, og som kan fremme en organisasjonskultur som gjenspeiler BIRs visjon. Som en del av ansettelsesprosessen i BIR, forventes det at alle medarbeidere blir kjent med innholdet i personalhåndboken og konsernets etiske retningslinjer, herunder etiske problemstillinger som korrupsjon og gaver.

Varsling

BIR har etablert retningslinjer for varsling. Rutinen beskriver hvordan medarbeiderne kan varsle samt hvordan arbeidsgiver skal følge opp og undersøke et varsel. Vesentlige punkter som inngår i varslingsreglene er diskriminering, korrupsjon, forretningsmoral samt plikt og rett til å si fra om lovovertridelser og brudd på BIRs etiske retningslinjer. Den enkelte medarbeider skal føle trygghet til å si ifra dersom hen opplever uregelmessigheter. I BIRs etiske retningslinjer er det nedfelt at det ikke aksepteres noen form for trakassering eller diskriminering. Det er mottatt fem klager via vår varslingskanal. Disse er behandlet i tråd med BIRs rutiner for varsling. Av disse fem klagen er det identifisert to tilfeller av kritikkverdige forhold.

Korrupsjon

For å forebygge korrupsjon, er det forbud mot å gi eller motta bestikkelse når hensikten er å påvirke eller oppnå personlige eller forretningsmessige fordeler. Bestikkelsene kan være i form av penger, gaver eller ytelser

Resultatmål	Indikator	Resultat 2023	Resultat 2024	Resultat 2025
Gjennomføre leverandørrevisjoner som følger opp identifiserte risikoer i verdikjeden	Antall leverandørrevisjoner gjennomført i forbindelse med påseplikten	5	2	4
	Antall leverandørrevisjoner gjennomført i forbindelse med åpenhetsloven	0	4	1

knyttet til bedrift, person, familie, venner eller nær bekjentskapskrets. Tilbud om deltagelse på ulike arrangementer og middager kan bli en gråson. Invitasjoner skal alltid vurderes i henhold til om det ligger en forventet gjenytelse bak, og om invitasjonen er i full åpenhet. Som hovedregel skal BIR betale for arrangementer medarbeiderne deltar på. Beslutning om å motta eller gi noe av verdi må alltid kunne forsvares offentlig. Ingen medarbeidere skal misbruke sin innflytelse knyttet til sitt arbeidsforhold for å oppnå personlig gevinst.

Gaver

Det slås fast i BIRs personalhåndbok at medarbeidere i BIR-konsernet i utgangspunktet ikke skal ta imot noen gaver fra kunder, leverandører eller andre. Det vil i noen tilfeller likevel være riktig å akseptere en slik oppmerksomhet, for eksempel når dette skjer i formelle situasjoner og ved representasjon. En slik gave skal i så tilfelle være en ting og ikke penger eller økonomiske vederlag. Gaven skal på ingen måte være egnet til å påvirke BIR-medarbeideren sitt forhold til giver. Mottaker må alltid informere sin nærmeste overordnede om gaven.

Tiltak

BIRs arbeid med åpenhetsloven

BIR arbeider med å gjennomføre aktsomhetsvurderinger og tiltak etter åpenhetsloven. I arbeidet med åpenhetsloven har BIR basert seg på OECDs veileder for aktsomhetsvurdering for ansvarlig næringsliv. Arbeidet starter med kartlegging og risikovurdering av leverandørkjeden. Konsernet har utarbeidet egne retningslinjer for implementeringen av åpenhetsloven i et årshjul som ivaretar kravene til aktsomhetsvurderingene, der roller og ansvar er plassert.

Konsernet har utarbeidet en årshjulsplan i åtte trinn. Planen adresserer oppgaver, roller og ansvar og oppfyller kravene til aktsomhetsvurderinger. Det stilles krav til dokumentasjon og systematikk i arbeidet, som vil danne grunnlag for utarbeidelse av den årlige redegjørelsen.

Mål og resultater

Leverandørrevisjoner

Leverandørrevisjoner gjennomføres som et viktig ledd i virksomhetens ansvar for å sikre etterlevelse av åpenhetsloven og påseplikten. Disse revisjonene bidrar til å kartlegge, forebygge og redusere risikoen for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden.

BIR har i 2025 arbeidet etter følgende mål og indikatorer i samsvar med handlingsplanen for bærekraft:

Forretningsatferd

BIR skal være en troverdig aktør i samfunnet. Det innebærer at BIR opprettholder samfunnskritisk og -nødvendig drift, og sikrer at både egen virksomhet og verdikjede opererer i tråd med etiske standarder og myndighetskrav.

VESENTLIGE BÆREKRAFTSTEMAER

Overholdelse av krav fra myndigheter og sentrale interessenter

Opprettholde samfunnskritisk og nødvendig drift

RELEVANTE BÆREKRAFTSMÅL

FORRETNINGSATFERD

God eierstyring, tydelige styringsstrukturer og systematisk risikostyring er sentrale elementer i arbeidet for god forretningsatferd i BIR. BIR jobber proaktivt med viktige risikoelementer som beredskap, brannforebygging og datasikkerhet. Myndighetskrav og BIRs drift gjør at enkelte av anleggene i BIR-konsernet følges opp av ulike tilsynsmyndigheter, og det er gjennomført en rekke tilsyn i løpet av året.

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter

På bakgrunn av kartlagte påvirkninger og risikoer har vi identifisert to vesentlige temaer for vår forretningsvirksomhet. De definerte temaene handler om overholdelse av krav fra myndigheter og sentrale interessenter og opprettholdelse av samfunnskritisk og -nødvendig drift.

Overholdelse av krav fra myndigheter og sentrale interessenter

BIR arbeider kontinuerlig med å opparbeide god innsikt i hvilke krav virksomheten står overfor og skal være proaktiv i møte med disse.

I BIR er det viktig å ha gode relasjoner til eiere og sentrale interessenter. Virksomhetens eierstyring og selskapsledelse spiller en avgjørende rolle i å påvirke kulturen, prioriteringene, effektiviteten, risikohåndteringen og grad av måloppnåelse.

Opprettholde samfunnskritisk og nødvendig drift

Det er strenge krav og høye forventninger til at tjenester som vurderes som samfunnskritiske er rigget for å kunne opprettholde drift tilnærmet uavhengig av hva som inntreffer av hendelser. BIRs mål er å ha løpende oversikt over forhold som kan påvirke stabil og sikker drift og iverksette tiltak som reduserer risiko. Dette omfatter også systematisk identifisering og håndtering av klima -og miljørisiko.

Tilnærming og strategi

BIR ønsker å sikre gode relasjoner til eiere og sentrale interessenter. For å sikre god virksomhetsstyring og oppfølging av bærekraftsarbeidet er det også viktig å etablere gode strukturer for styring, rapportering og risikostyring.

BIRs styringsmodell

BIRs virksomhet innrettes slik at

- husholdningskundene sikres likeverdige tjenester, lik pris og lik behandling
- BIRs eiere likebehandles

Den lovpålagte virksomheten i BIR skal drives til selvkost. Det innebærer at alle kostnader tilknyttet avfallshåndtering skal dekkes av renovasjonsgebyret. Øvrig virksomhet skal drives etter alminnelige forretningsmessige prinsipper, i tråd med BIRs kjerneverdier.

Tiltak

Beredskap

BIR har et selvstendig ansvar for å etablere beredskap for å håndtere den risiko som egen virksomhet kan medføre: ulykke, akutt livstruende sykdom, kriminell handling, akutt forurensning, brann, driftsstans og/eller uregelmessige forretningsmessige forhold. Derfor er det utarbeidet virksomhets-spesifikke beredskapsplaner samt en overordnet beredskapsplan.

I 2025 har det vært gjennomført kurs i beredskapsledelse for flere av selskapenes beredskapsgrupper. Målet med kursene har vært å øke kunnskapen om organisering av beredskap, metodikk og roller og ansvar. I etterkant av kursene har det vært gjennomført to interne øvelser samt en øvelse med bistand fra ekstern konsulent. De fleste øvelsene har handlet om forberedelser til nært forestående uvær.

BIR Nyverdis miljøpark på Os har i flere år samarbeidet med Bjørnafjorden brann og redning om å gjennomføre beredskapsøvelser. Dette er en vinn-vinn-situasjon for både BIR og brannvesenet. Gjennom praktiske øvelser blir brannvesenet bedre kjent med miljøparken og potensialet for hvilke alvorlige hendelser som kan skje der. I 2025 ble det gjennomført en øvelse som omhandlet brann på mottak for farlig avfall og behov for evakuering av en savnet medarbeider.

Brannforebyggende arbeid

Avfallsbransjen har de senere årene hatt et betydelig antall branner og branntilløp. Brannrisiko har vært, og vil fortsette å være, et fokusområde for BIR. Det er utarbeidet tiltakskort og rutiner for spesifikke hendelser og gjennomført øvelser. Parallelt gjennomføres det kontinuerlige kontroller og brannforebyggende arbeid.

Forsikringsvilkår og -priser har forverret seg de tre siste årene. Vilkårene har blitt dårligere og prisene sterkt økende. Dette gjelder spesielt for forsikringer som dekker næringsbygg og næringsdrift. Dette har sin årsak i storbrannene i Stavanger og i Kristiansand med høy skadeserstatning og økonomiske tap for forsikringsselskapet.

Det er utarbeidet risikorapporter for alle BIR-virksomhetene, og i oppfølgingen av disse jobbes det med en rekke risikoreducerende tiltak.

Resultater

Tilsyn fra myndighetene

De enkelte anleggene i BIR-konsernet følges opp av ulike tilsynsmyndigheter, og det er gjennomført en rekke tilsyn i løpet av året.

Miljødirektoratet er myndighet på forbrenningsanlegget. De gjennomførte et fire dagers tilsyn våren 2025. De ga fire avvik etter dette besøket, hvorav to ble lukket i 2025. De to resterende avvikene omhandler krav i tillatelsen angående lagring av avfall og behandling av avfall fra prosessen på forbrenningsanlegget. Disse følges videre opp i kvalitets-systemet og med saksbehandler i Miljødirektoratet.

Høsten 2025 gjennomførte Bergen brannvesen tilsyn på forbrenningsanlegget for å se på brannsikkerheten og dokumentasjon knyttet til denne. De ga ingen avvik etter besøket.

Statsforvalteren utførte tilsyn hos henholdsvis Bergen kommune og Voss herad vedrørende oppfølging av avfallsforskriften 10a om utsortering, hvor det ble registrert to avvik og en merknad.

Justervesenet utførte kontroll av veieutstyret på noen renovasjonsbiler, hvor det ble avdekket et avvik som må utbedres.

Statens vegvesen utførte to tilsyn på verkstedet til BIR Husholdning i 2025 forbindelse med søknad om godkjenning som påbyggverksted

og ved søknad om godkjenning for å utføre mobile verkstedtjenester. Begge tilsynene medførte godkjente søknader.

Kundeklager

Det ble registrert 8 941 kundeklager fra husholdningene i 2025, en økning fra 7 399 i 2024. De fleste henvendelsene gjelder manglende tømming av beholdere.

En medvirkende årsak til økningen i antall kundeklager skyldes at det er tatt i bruk en robot til å håndtere klager på "ikke-tømte beholdere". Nå blir det registrert som en kundeklage hver gang en kunde melder "ikke-tømt" på nettsiden, i motsetning til før da dette ble gjort manuelt og noen purringer ble filtrert bort.

I starten av 2025 kom det store mengder snø. Det skapte krevende arbeidsforhold for renovatørene og førte til en betydelig økning i kundeklager knyttet til «ikke tømte beholdere».

Totalt tømmes rundt 3,89 millioner avfallsbeholdere og containere i løpet av ett år. Sett i lys av dette utgjør klagen 0,23 prosent av antall tømminger, noe som viser at andelen klager fortsatt er lav.

Skader påført tredjepart

Antall materielle skader påført tredjeparts eiendeler endte på 62 i 2025. Tilsvarende tall i 2024 var 30. Kostnadene forbundet med disse skadene er 3,05 millioner kroner mot 2,55 millioner kroner i 2024.

Industrivern

BIR Bedrift, BIR Voss Hardanger og forbrenningsanlegget til BIR Ressurs er underlagt forskrift om industrivern.

Industrivernet i BIR Bedrift har hatt flere øvelser i løpet av 2025. De fleste brannøvelsene skjer ved kverning av avfall som inneholder batterier, hvilket viser viktigheten av å sortere ut batterier som farlig avfall tidligere i avfallskjeden. Derfor øver industrivernet jevnlig på utrulling av slanger. Det ble gjennomført evaluering av innsatsen etter hver trening og øving, og dette gjennomføres også ved reelle hendelser.

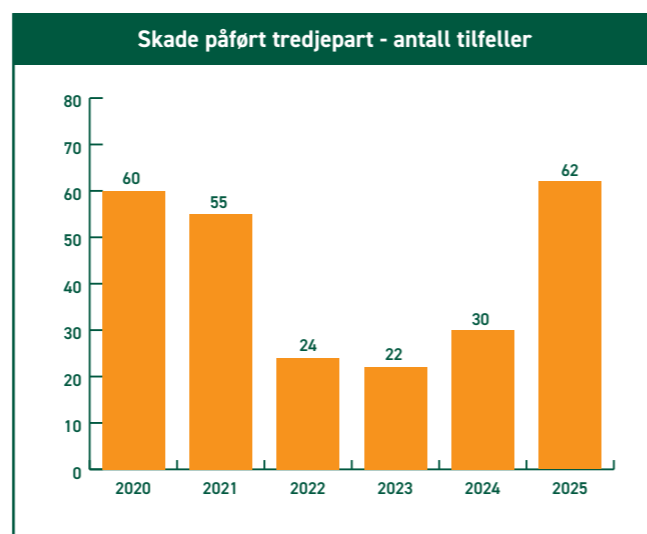
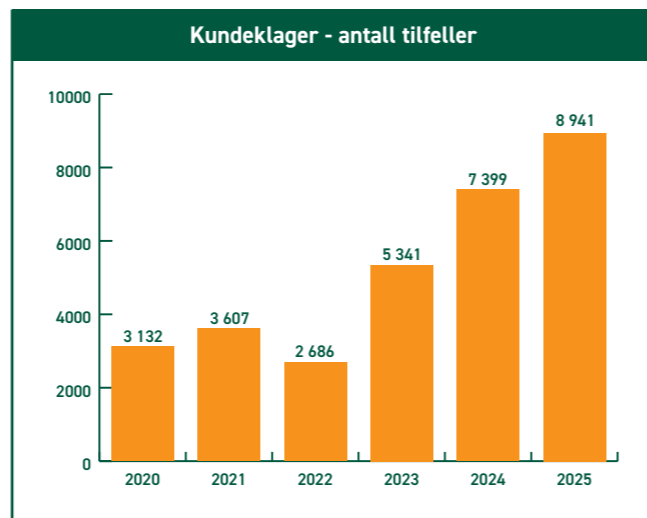
På forbrenningsanlegget er det gjennomført fire industrivernøvelser i 2025 som omhandlet brann, førstehjelp, fall i bunker og skade i forbindelse med bruk av maskiner, i tillegg til en diskusjonsøvelse hvor ulike scenarier ble gjennomgått.

Det har ikke vært gjennomført industrivernøvelse hos BIR Voss Hardanger i 2025.

Datasikkerhet

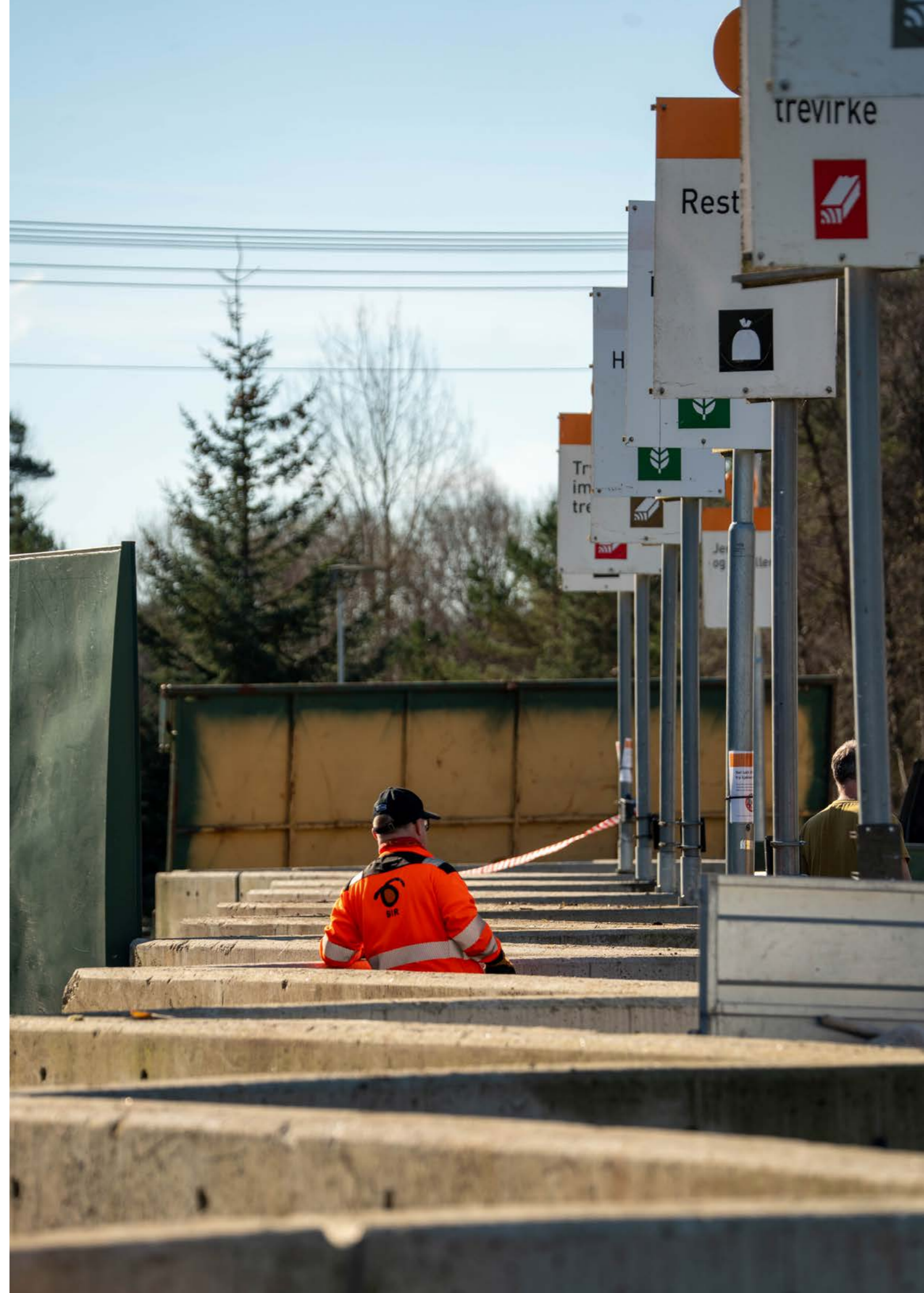
God datasikkerhet handler om å beskytte sensitiv og/eller konfidensiell informasjon som kan føre til skade ved eventuell offentliggjøring. BIR jobber kontinuerlig med sikkerhetstiltak for å ivareta personvern hensyn og forhindre at interne eller sensitive data kommer på avveie. I 2025 så vi en økning i antall svindelforsøk, der man enten gikk målrettet etter personer i organisasjonen eller forsøkte å lure medarbeidere til å gå inn på lenker fra en av våre samarbeidspartnere som selv var blitt kompromittert.

Vi ser at kursingen i å øke brukernes bevissthet på IT-sikkerhet har

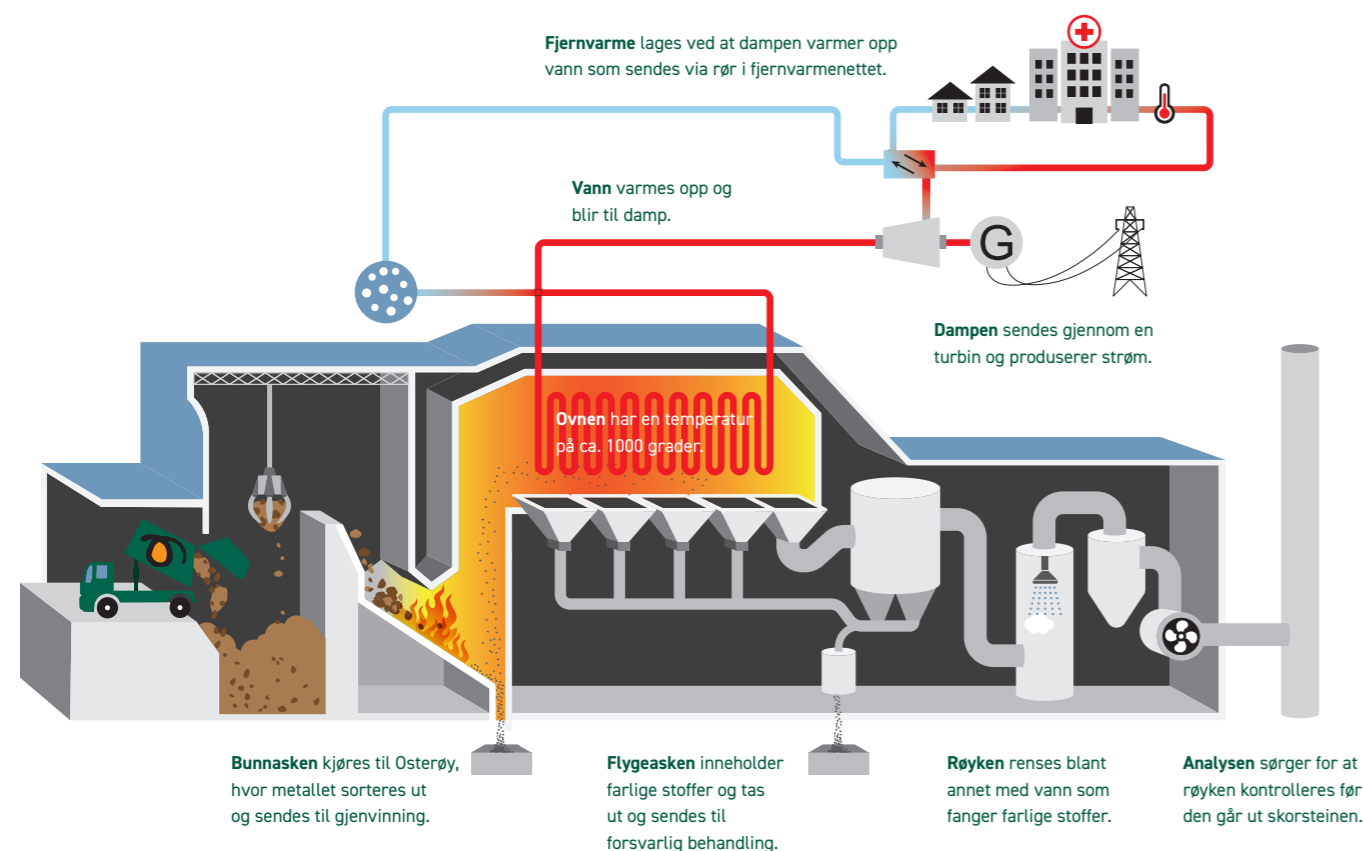
båret frukter, da brukere ofte melder ifra om svindelforsøk i stedet for å «gå på limpinnen». Vi har også etablert flere reaktive tiltak som gjør at en brukerkonto på avveie raskt skal bli stoppet, med en kombinasjon av automatikk og manuelle rutiner. Det er like fullt nødvendig å jobbe videre med preventive tiltak, slik at det blir vanskeligere for en angriper å overta en konto. Dette er også i tråd med anbefalinger fra våre samarbeidspartnere innen IT-sikkerhet for Norden og spesielt offentlig sektor.

BIR Ressurs og BIR Bedrift er begge sertifisert etter kvalitetsstandarden ISO 9001 og miljøstandarden ISO 14001. BIR Ressurs ble resertifisert i 2025, mens BIR Bedrift arbeider for resertifisering i juni 2026. Selskapene har vedtatt kvalitets- og miljøpolitikk i samsvar med standardene. Overordnet slår politikken fast at selskapene skal ha sikker drift, minimere utslipp til ytre miljø, overholde krav og forventninger, sikre at medarbeidere har en trygg arbeidsplass samt videreutvikle kulturen for kontinuerlig forbedring.

Forbrenningsanlegget

BIR Ressurs AS drifter et av Norges største avfallsbehandlingsanlegg i Rådalen, hvor vi årlig tar hånd om over 200 000 tonn avfall som ikke kan eller skal materialgjenvinnes. Denne behandlingen sikrer at miljøgifter i avfallet blir tatt ut av kretsløpet, og enten destruert eller samlet opp og sendt til egne deponier hvor avfallet blir trygt lagret for ettertiden.

Selv om vår primære virksomhet er sikker behandling av avfallet vi tar imot, er vi stolte over å kunne levere store mengder energi til Eviny Termos fjernvarmenett i Bergen. I 2025 ga avfallsforbrenning 294 GWh varmeenergi til fjernvarmenettet. I tillegg produserte vi 82 GWh elektrisitet, noe som gjør anlegget til Bergens største produsent av miljøvennlig energi.

Forbrenningsanlegget har tillatelse fra Miljødirektoratet til å behandle restavfall fra husholdninger og næring, sykehusavfall og medisinerester, visse typer farlig avfall fra bygg- og rivevirksomhet samt animalske biprodukter. I 2025 tok vi imot ca. 205 000 tonn avfall.

Behandlingsmetoder og energiproduksjon

Forbrenningsanlegget har to forbrenningsovner som brenner avfallet ved 900–1 000 grader. Ovnene benytter seg av trinnvis tilsetning av luft i likhet med en rentbrennende vedovn. Røyken som oppstår fra bålet, renses gjennom ulike rensetrinn som fjerner forurensende stoffer. Det benyttes blant annet vann til dette. Dette gir synlig hvit røyk ut av skorsteinen, spesielt på kalde dager. Noe av vannet blir tappet av fra rensetrinnene og går gjennom et eget renseanlegg før det slippes ut på det kommunale avløpsnett.

Energien som frigjøres fra forbrenningsprosessen, benyttes til å produsere damp som driver turbiner for strømproduksjon og til fjernvarmeproduksjon til Eviny Termos fjernvarmenett. I 2025 hadde vi en energiutnyttelse på 78 prosent, og leverte varme tilsvarende årsbehovet til 29 500 boliger, og strømproduksjon tilsvarende ca. 4 100 eneboliger.

I 2025 hadde vi en noe lavere strømproduksjon enn planlagt grunnet en kortslutning i den ene transformatoren på anlegget i november. Denne hendelsen gjør at ovnslinje 2 ikke kan produsere strøm før ny transformator er på plass, noe som sannsynligvis blir i mai 2026. Energien fra ovnslinjen blir imidlertid ikke bortkastet siden vi kan øke leveringen av varme til fjernvarmenettet med den energien som normalt sett ville gått til turbinen.

I 2025 hadde vi en energiutnyttelse på 78 prosent, og leverte varme tilsvarende årsbehovet til 29 500 boliger, og strømproduksjon tilsvarende ca. 4 100 eneboliger.

Miljønytte

Forbrenning av avfall med energiutnyttelse gir CO₂-utslipp. Likevel er det en vesentlig mer miljøvennlig behandlingsmåte enn deponering, som var standard behandlingsmåte tidligere, og dessverre fortsatt dominerer på verdensbasis. Deponering frigjør store mengder metangass, som er en mye mer potent klimagass enn CO₂, i tillegg til ukontrollert utlekking av miljøgifter.

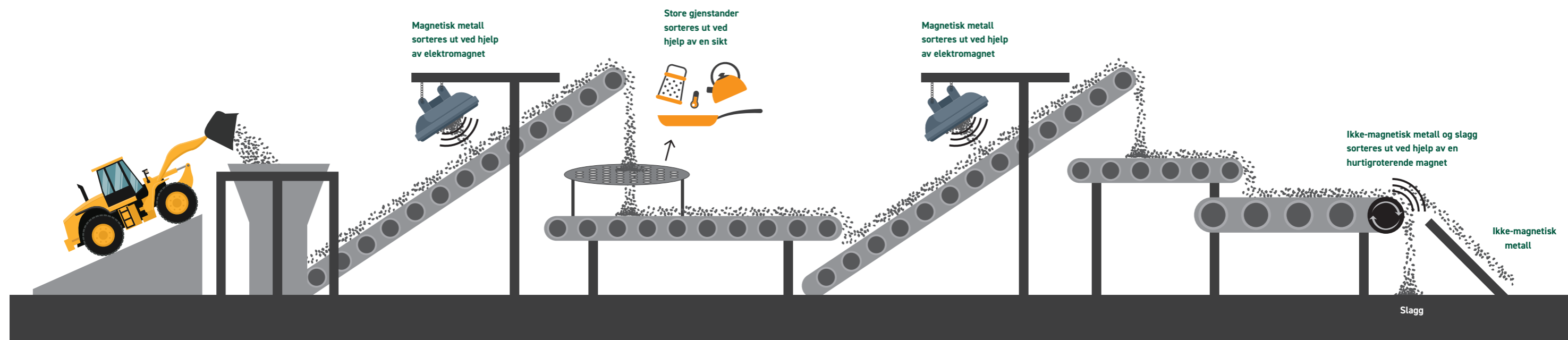
Den store mengden energi som Eviny Termo får fra avfallsforbrenning, erstatter bruk av andre energikilder som olje, gass og elektrisitet i bygg i Bergen. Dette gir et stort bidrag til bedre luftkvalitet i disse områdene, og avlaster strømmettet siden mindre elektrisitet trengs til oppvarming. På Vestlandet er dette viktig siden det er begrensninger i strømmettet, og tung industri som ønsker å elektrifisere driften.

I likhet med all forbrenning frigjør avfallsforbrenning CO₂. Siden avfallet består av både fossilt og biogent karbon, er det kun den fossile andelen som regnes som et nettobidrag til global oppvarming. Det er likevel et betydelig fossilt CO₂-utslipp fra vårt anlegg, og derfor jobber vi med å realisere et karbonfangstanlegg i Rådalen innen 2030. Karbonfangstanlegget skal i første omgang fange 100 000 tonn CO₂, noe som tilsvarer den fossile delen av utslippet, og vil dermed gjøre avfallsforbrenningen CO₂-nøytral. Ved en eventuell fremtidig utvidelse av fangstanlegget, som også omfatter den biogene delen av utslippet, vil anlegget fange mer CO₂e enn det slipper ut. Se delkapittelet om klimaendringer for en beskrivelse av konkrete aktiviteter som ble gjennomført i karbonfangstprosjektet i 2025.

BIR har også deltatt aktivt i prosjekter i samarbeid med oppstartsselskaper og forskningsinstitusjoner for å teste ut forskjellige fangstteknologier. Vi har tilrettelagt den ene av forbrenningslinjene våre slik at røykgass kan hentes ut for å teste ulike teknologier.

Metallsorteringsanlegget

I Osterøy kommune ligger Mjelstad Miljø, BIRs sorteringsanlegg og deponi for bunnasken fra forbrenningsanlegget. Bunnaske har per i dag ingen bruksområder i Norge, og må derfor deponeres på en sikker måte. Vårt deponi ligger plassert slik at vann som kommer inn i deponiet går gjennom et renseanlegg før det slippes ut på dypt vann i Osterfjorden.

Behandlingsmetode

Før bunnasken deponeres, blir den behandlet i et sorteringsanlegg. Dette blir gjort fordi asken inneholder store mengder metaller som kan gjenvinnes. Vårt sorteringsanlegg er et av Europas mest moderne anlegg, og det kan vise til svært høy grad av utsortering.

Sorteringsanlegget for bunnaske benytter ulike separeringstrinn for å skille metaller fra bunnasken. Hovedprinsippet er bruk av magneter for å skille magnetiske og ikke-magnetiske metaller fra hverandre. Fjerning av ikke-magnetiske metaller som aluminium, kobber og andre edle metaller blir gjort ved hjelp av spesielle hurtigroterende magneter som gjør at disse metallene frastøtes magnetene og kan separeres fra bunnasken.

I 2025 leverte forbrenningsanlegget ca. 35 000 tonn bunnaske til Mjelstad, hvorav ca. 4 000 tonn metall ble utsortert i slaggsorteringsanlegget før deponering.

Miljønytte

Deponering av bunnaske har en miljøbelastning, men er en nødvendig del av forbrenning av avfall siden det ikke finnes alternative bruksområder i Norge i dag. Forbrenning av avfall reduserer mengden som må deponeres med ca. 80 prosent, så plassbehovet er vesentlig mindre enn ved deponering av ubehandlet avfall. All bunnaske kjøres gjennom sorteringsanlegget for metallfjerning før det deponeres.

Gjenvinning av metaller sparer store utslipp av CO₂ i forhold til jomfruelige metaller som må utvinnes i gruver. Gruvedrift har også andre betydelige miljøbelastninger, noe som gjør klima- og miljøgevinsten av gjenvinningen større enn selve CO₂-besparelsen.

Det er mest skrapjern som tas ut fra bunnasken. Dette kan for eksempel gå inn i produksjon av armeringsjern og spiker.

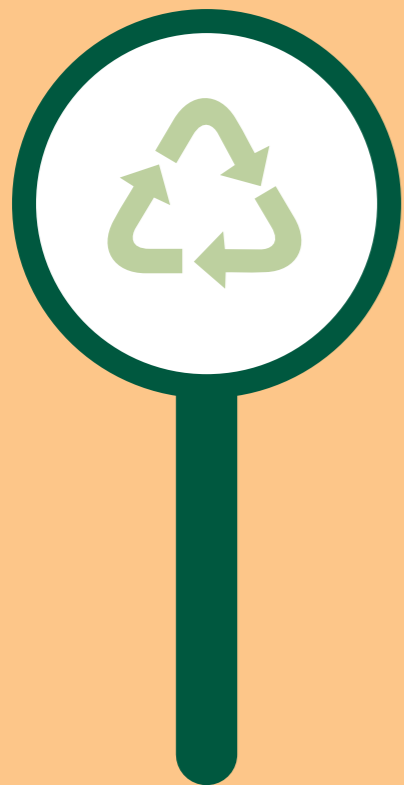
De ikke-magnetiske metallene sendes til et sorteringsanlegg i Danmark, hvor de ulike typene metaller skilles fra hverandre. Det ble sendt over 800 tonn av denne typen til Danmark i 2025. Denne prosessen gir rene former for aluminium, messing, kobber, sink og andre edle metaller som kan gå rett inn i smelteverk som lager nye produkter. Dette anlegget har også en egen myntsortering hvor all valuta blir sortert ut, vasket og sendt tilbake til for eksempel Norges Bank for å gå inn i vanlig sirkulasjon igjen.

Denne gjenvinningen av metaller sparer tusenvis av tonn med CO₂-utslipp hvert år, og er et tydelig eksempel på hvordan avfallsbehandling er en del av den sirkulære økonomien.

6

Avfallsstatistikk

– utvikling og trender i husholdningsavfallet

Avfall er en viktig del av samfunnets ressurser. Hvordan det håndteres har stor betydning for miljø og klima.

Gjennom kildesortering, ombruk og materialgjenvinning kan verdifulle ressurser tas vare på og brukes på nytt.

Samtidig er reduksjon av avfallsmengder og bedre utnyttelse av materialer sentrale utfordringer i overgangen til en mer sirkulær økonomi.

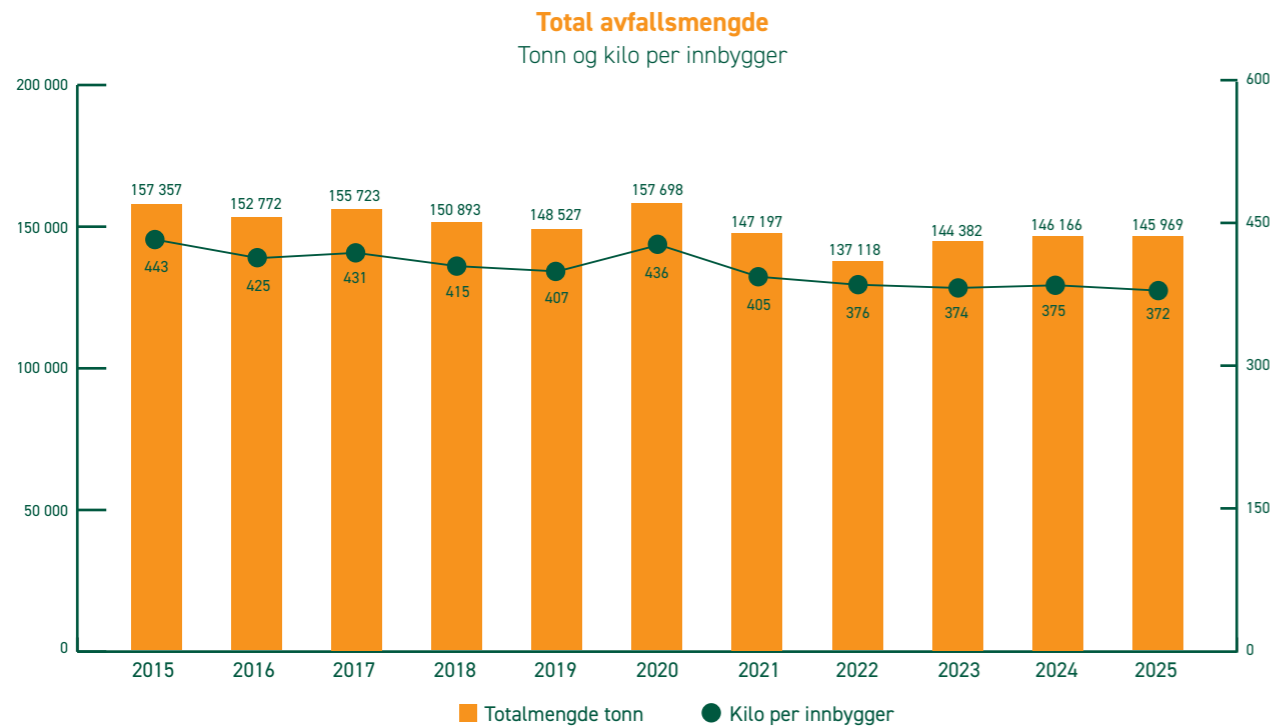
I dette kapitlet:

I dette kapitlet kan du lese om avfallsmengdene i BIR-kommunene og hvordan disse utvikler seg sammenlignet med tidligere år og landsgjennomsnittet.

Du får også innsikt i utsortering, gjenvinning og tiltak som bidrar til bedre ressursutnyttelse. I tillegg belyses utfordringer og forbedringsområder, særlig knyttet til matavfallssortering.

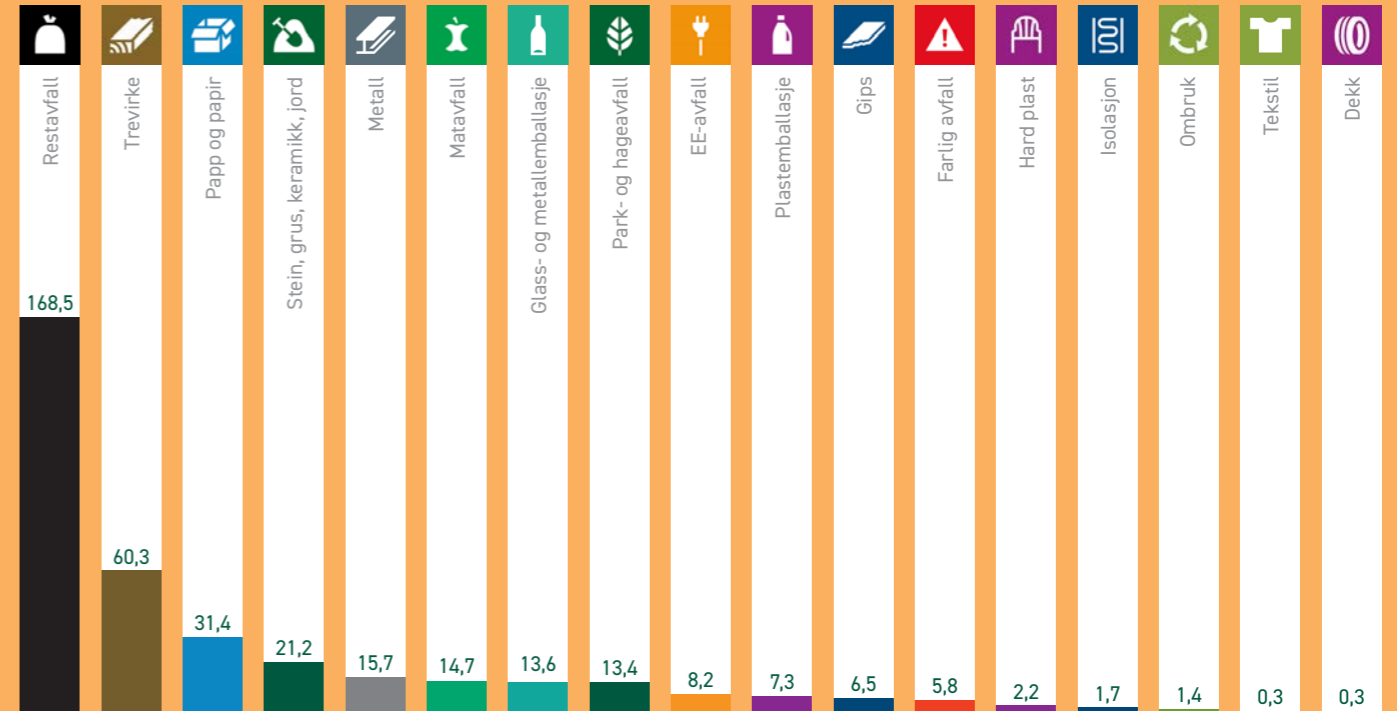
Avfallsstatistikk

Det ble samlet inn og håndtert 145 969 tonn avfall fra innbyggerne i BIR-kommunene i 2025. Tallet omfatter både avfall som ble hentet på rute av BIRs renovatører og avfall som kundene leverte til miljøparkene. Husholdningsavfall utgjorde klart den største andelen av de totale avfallsmengdene. Samtidig inngår det også noe avfall som ble levert av næringsaktører til våre miljøparker. Samlet tilsvarte dette 372 kilo avfall per innbygger i 2025, som er på nivå med landsgjennomsnittet. Sammenlignet med 2024 har det vært en liten reduksjon i avfallsmengde per innbygger.

Kilo avfall per innbygger

Figuren viser fordelingen av avfallet som hver innbygger kastet i 2025.

Tekstil omfatter kun tekstiler innlevert til BIRs miljøparker og omfatter ikke tekstiler innlevert til UFF, Fretex og lignende aktører.

Avfall levert til miljøpark og avfall hentet hjemme

Størstedelen av avfallet er samlet inn hjemme hos kundene, via bussnettet eller fra returpunkt. Mengden avfall som ble samlet inn og levert i miljøparkene var omtrent på samme nivå som i 2024.

Avfallsmengde i BIR sammenlignet med resten av landet

Avfallsmengden i BIR-kommunene følger i stor grad samme utvikling som i resten av landet når vi måler i avfallsmengde per innbygger. Basert på tall fra Statistisk sentralbyrå, har BIRs kunder i perioden 2018–2022 i gjennomsnitt levert mindre avfall per person enn landsgjennomsnittet. I 2024 var avfallsmengden per innbygger i BIR-kommunene omtrent på samme nivå som landet for øvrig. Nasjonale tall for 2025 er ikke offentliggjort enda.

Utsortering

Av total avfallsmengde i 2025 ble 55 prosent utsortert til materialgjenvinning og ombruk, mot 53 prosent i 2024. Den positive utviklingen skyldes bedre utsortering i miljøparker og i husholdningene.

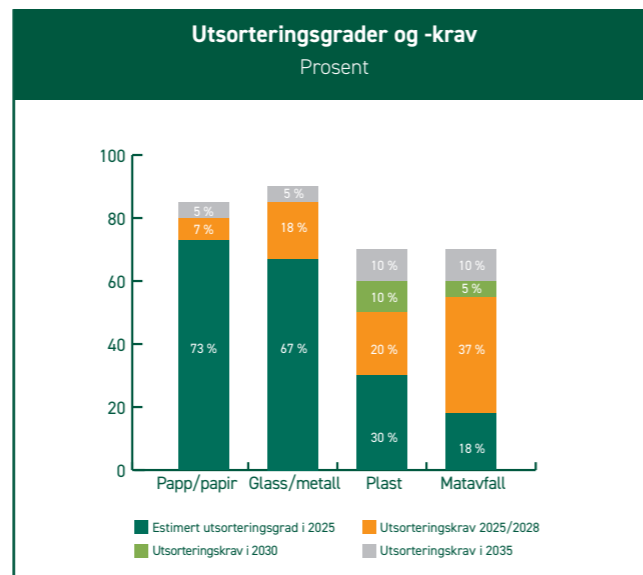
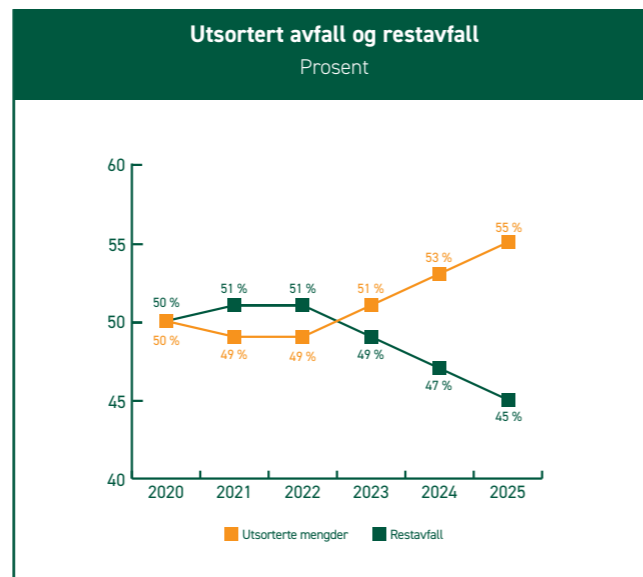
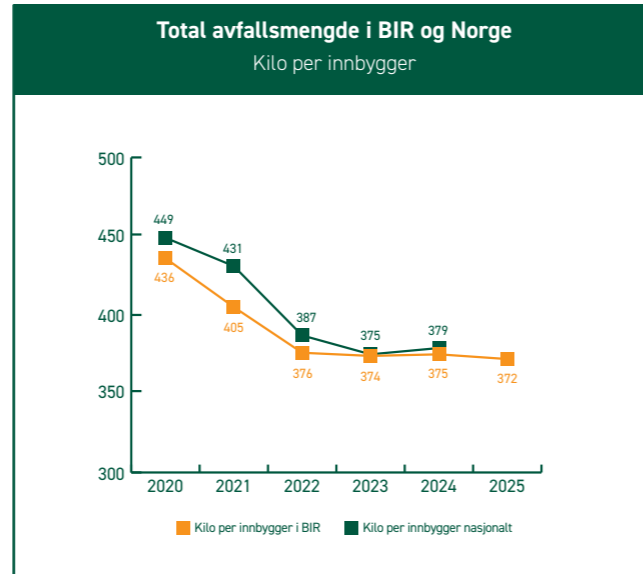
Fra innsamlingsrutene ble både mengden restavfall, samt papp og papir redusert med 4 prosent. Nedgangen i papp- og papirmengdene har vi sett over flere år, og henger trolig sammen med lavere forbruk av papirprodukter. Reduksjonen i restavfall kan i stor grad knyttes til at innbyggerne er blitt bedre til å sortere avfallet hjemme.

I miljøparkene var det en økning av flere avfallstyper, samtidig som restavfallsmengden falt. Herunder var det moderat økning av trevirke, park- og hageavfall, papp og papir, metall, hardplast, EE-avfall og gips/isolasjon. Samtidig gikk mengden lett forurenset masse ned.

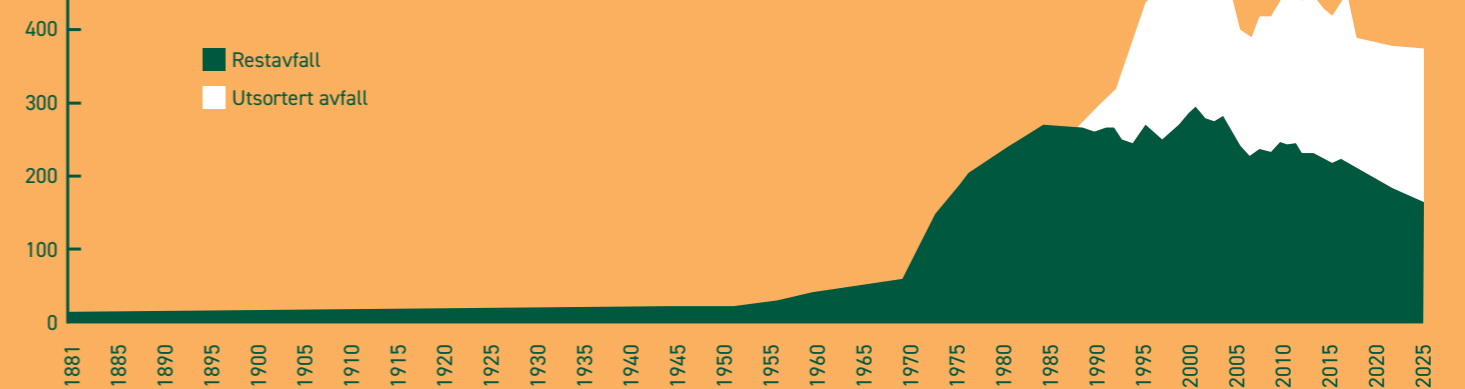
Avfallsforskriften setter spesifikke krav til kommunene om hvor stor andel av enkelte avfallstyper som skal sorteres ut av husholdningsavfallet. Fra 2025 skal 55 prosent av matavfall sorteres ut. Videre er det forskriftsfestet krav fra 2028 om at 80 prosent av papp- og papiravfall skal sorteres ut, 85 prosent av glass- og metallemballasjeavfall, samt 50 prosent av plastavfall. Kravene vil bli ytterligere skjerpet fra henholdsvis 2030 og 2035. Utsorteringskravene er et virkemiddel for å bidra til at Norge når EUs materialgjenvinningsmål gjennom EØS-avtalen.

BIR har estimert utsorteringsgrad for avfallstypene som har og vil få krav til økt utsortering de kommende årene. Beregningene bygger på plukkanalyser, og dagens utsorteringsgrad er derfor anslått ved å kombinere faktiske mengder som er sortert ut og resultatene fra tidligere plukkanalyser. Plukkanalyse som metode har en del svakheter, og det er derfor knyttet stor usikkerhet til hvor nøyaktige disse estimatene er. Likevel gir det BIR et grovt anslag på hvordan BIR-kommunene ligger an i henhold til utsorteringskravene.

Figuren "utsorteringsgrader og -krav" viser estimert utsorteringsgrad i 2025 for avfallstypene papp og papir, glass- og metallemballasje, plastemballasje og matavfall – opp mot kommende utsorteringskrav. Våre analyser indikerer at over 70 prosent av papp og papir og bortimot 70 prosent av glass- og metallemballasje ble sortert ut av husholdningene i 2025. Videre indikerer tabellen at 30 prosent av plastavfallet ble utsortert, mens 18 prosent av matavfallet ble utsortert. Det er særlig innenfor matavfall at BIR-kommunene har et betydelig gap mellom det som blir utsortert i dag og gjeldende og kommende krav.

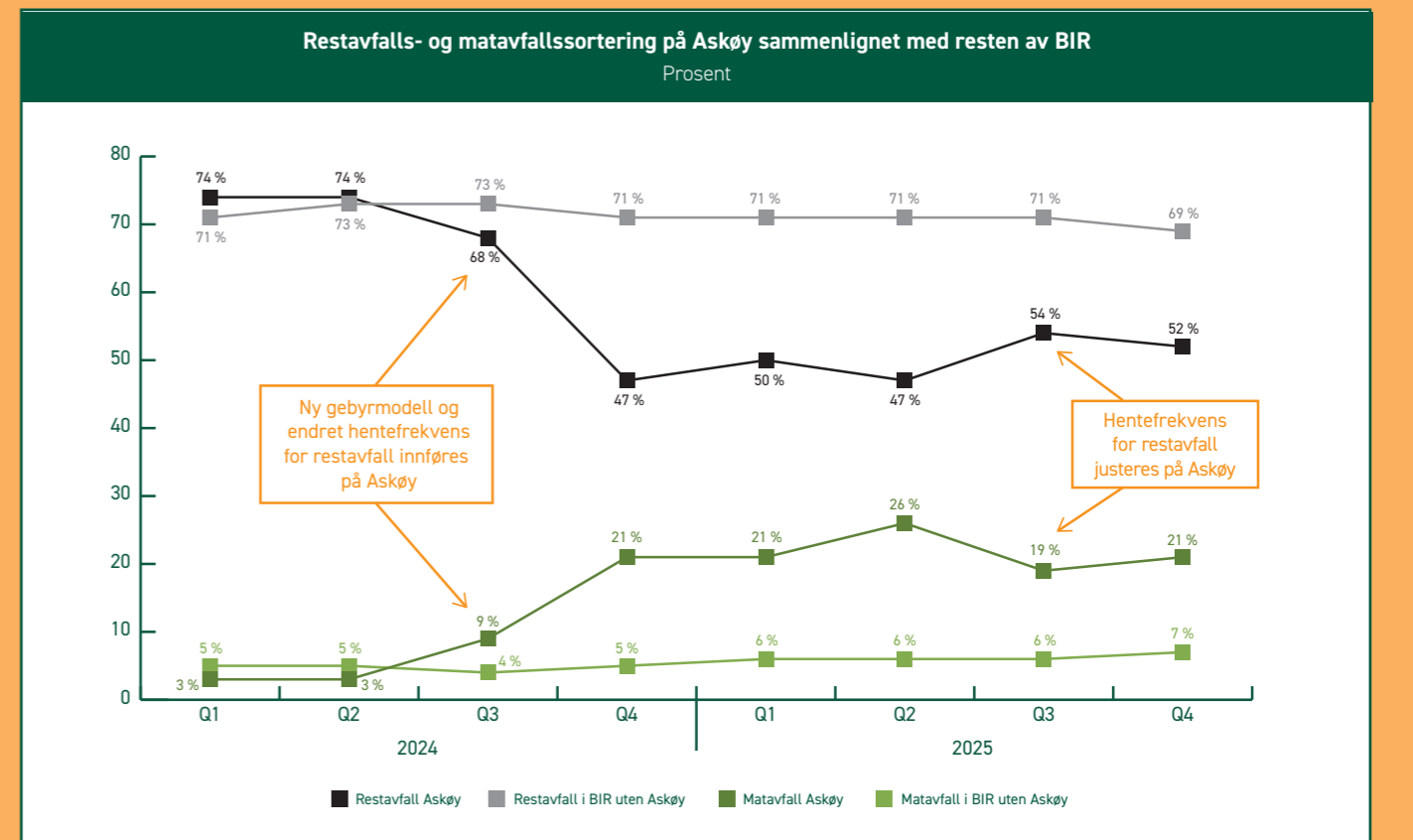
Utvikling i avfallsmengde per innbygger i BIR fra 1881 til 2025

Pilotprosjekt på Askøy for å øke utsorteringsgraden

I 2025 gjennomførte BIR et pilotprosjekt for alle husholdningskunder i Askøy kommune. Formålet var å øke utsortering og redusere restavfallsmengdene gjennom endringer i tjenestetilbudet. Etter at det ble etablert henteordning for matavfall og glass- og metallemballasje for alle husholdningskunder, ble hentefrekvensen for restavfall redusert fra ukentlig til én gang hver fjerde uke. Samtidig ble gebyrmodellen justert, med sterkere økonomiske incentiver for utsortering gjennom fjerning av inkluderte restavfallstømminger i grunngbyret og høyere tømmepris.

I august 2025 ble modellen justert. Hentefrekvensen for restavfall ble da økt til annenhver uke, samtidig som prisen per restavfallstømming ble redusert. Endringene i tjenestetilbudet førte til bedre utsortering og lavere mengder restavfall. Utsorteringsgraden i de øvrige BIR-kommunene var i samme periode relativt stabil. Utsorteringsgraden på Askøy har fortsatt å ligge betydelig høyere også etter at hentefrekvensen for restavfall ble justert opp til annenhver uke.

BIRs håndtering av innbyggernes avfall i 2025

Avfallshierarkiet uttrykker prioriteringene i norsk og europeisk avfallspolitik, hvor målet er å behandle avfall så høyt oppe i pyramiden som mulig. Jo lenger ned i hierarkiet avfallet havner, desto mindre verdi tas vare på.

I 2025 ble det registrert en liten reduksjon i mengden avfall per innbygger sammenlignet med 2024. Av det avfallet som ble levert inn, klarte BIR å få 0,4 prosent til ombruk. Videre ble 30,5 prosent av avfallet sendt til materialgjenvinning, mot 27,9 prosent året før.

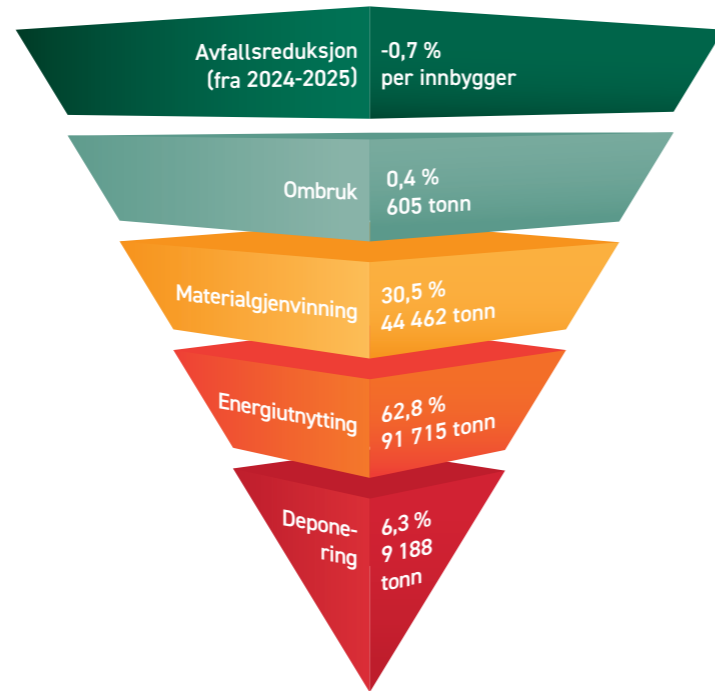
Forskjellen mellom utsorteringsgraden på 55 prosent og faktisk levert mengde til materialgjenvinning skyldes blant annet at enkelte avfallstyper som sorteres ut, ikke har tilgjengelige løsninger for materialgjenvinning. Eksempelvis går flere typer farlig avfall til energigjenvinning ved anlegg med egne konsesjoner, mens lett forurensete masser må deponeres.

BIR arbeider aktivt for å øke andelen avfall som materialgjenvinnes, og forventer at denne andelen vil fortsette å øke i årene fremover. Særlig vil økt utsortering av matavfall bidra positivt til materialgjenvinningen fremover.

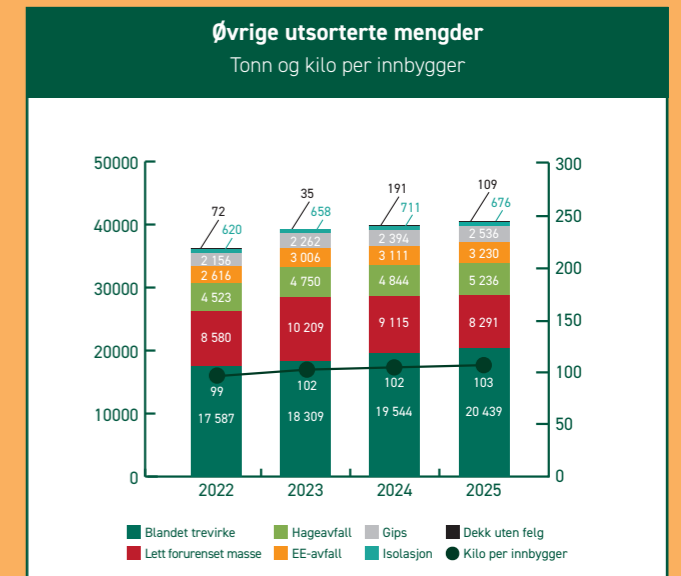
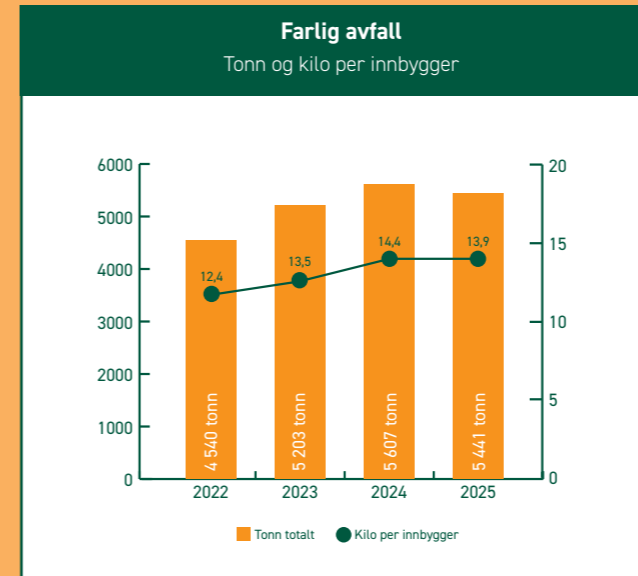
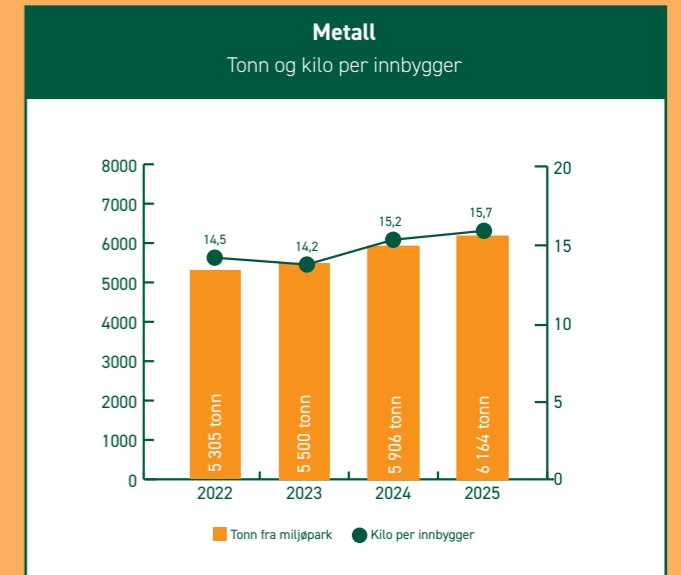
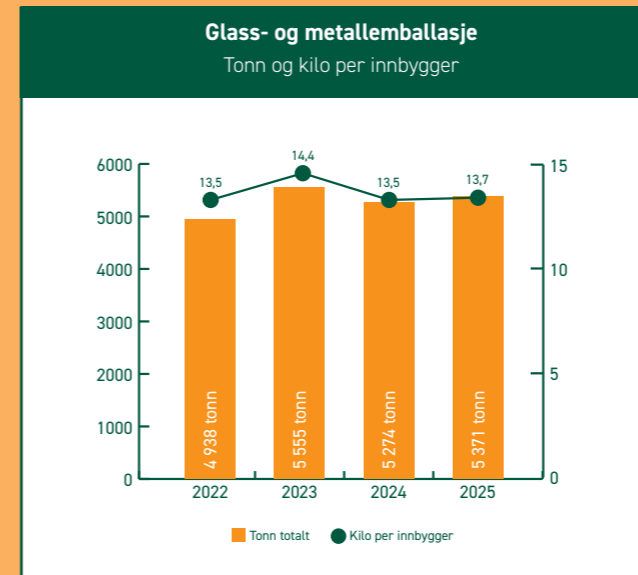
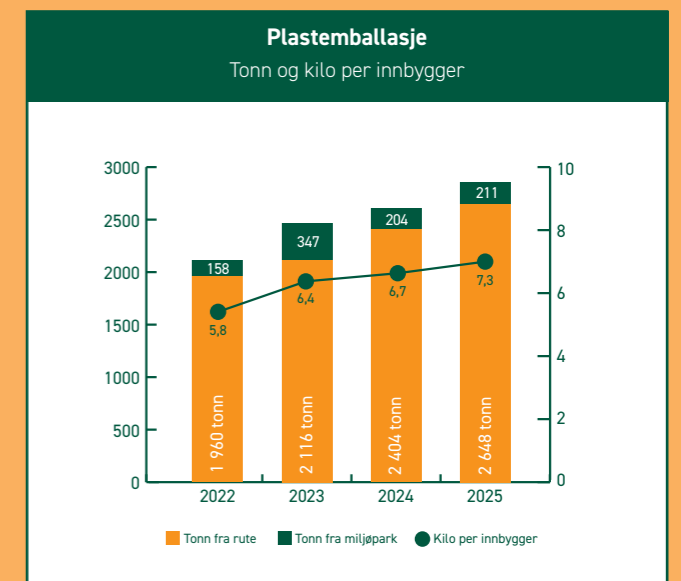
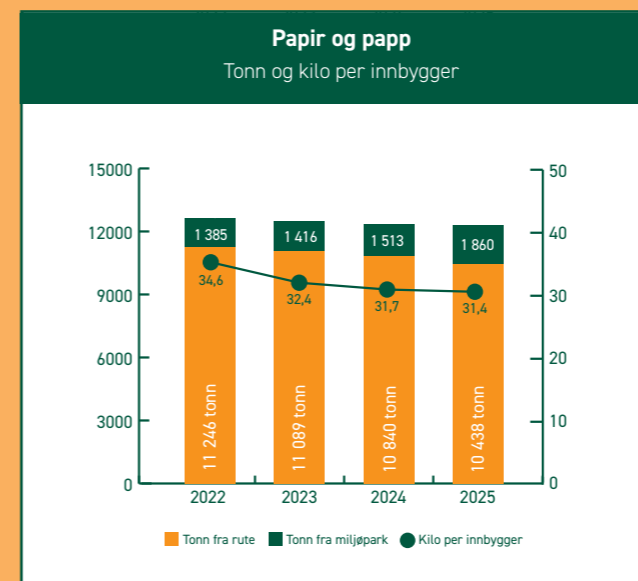
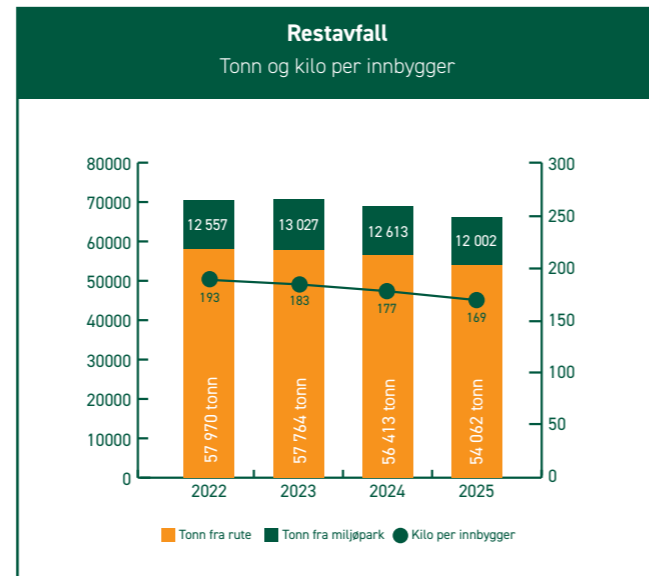
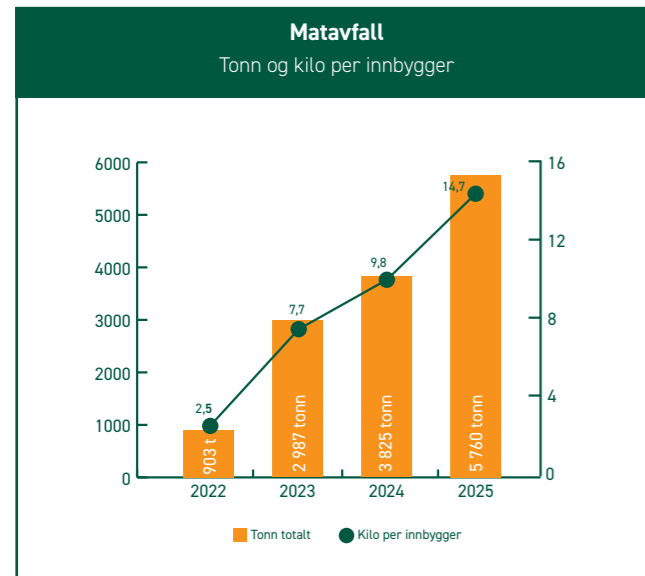
For en detaljert oversikt over hvordan de ulike avfallstypene behandles, se kapittelet om sirkularitet i kapittelet om bærekraft og samfunnsansvar.

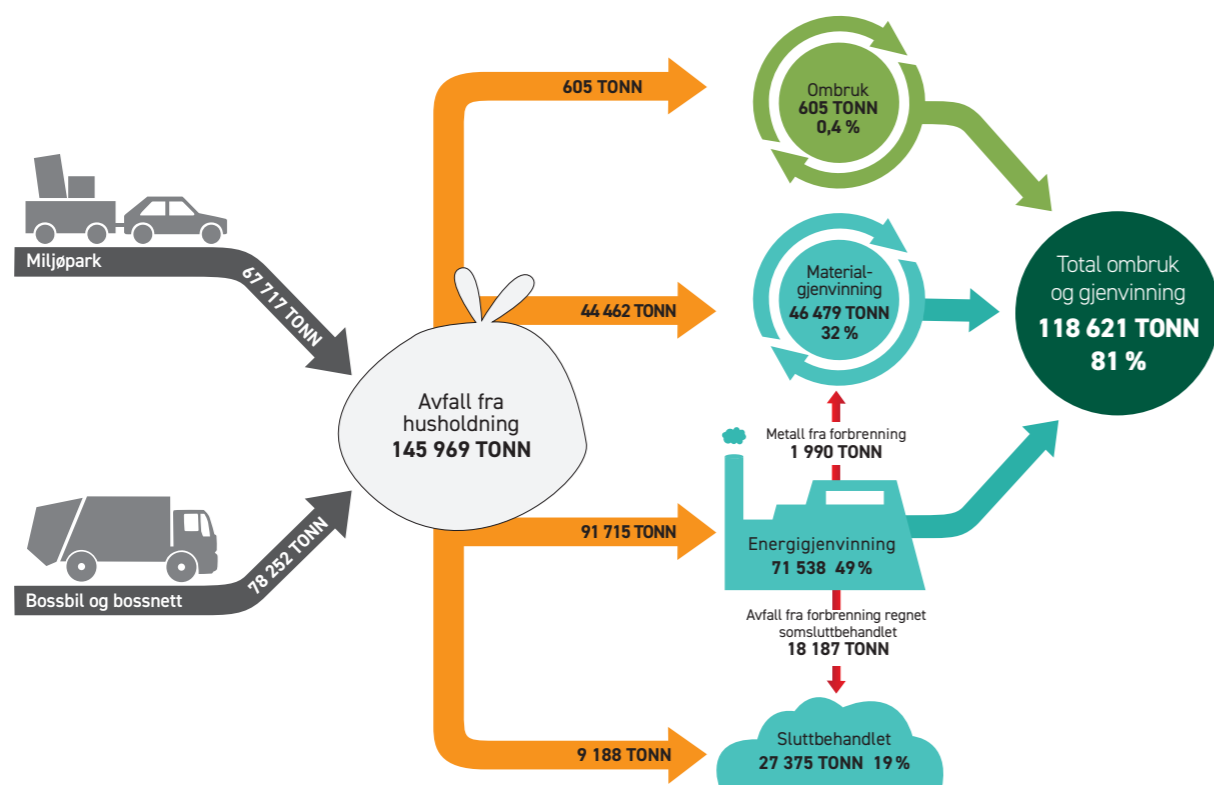
Utvikling i mengde per avfallstype

Utrulling av matavfallsinnsamling fortsetter, og matavfallsmengden økte med 50 prosent fra 2024 til 2025. Dette tilsvarer 15 kilo matavfall per innbygger. BIR Voss Hardanger (tidligere IHM) har hatt innsamling av matavfall siden 1996 i mange år. I disse kommunene ble det samlet inn 747 tonn matavfall i 2025, tilsvarende 40 kilo per innbygger.

Utviklingen i restavfallsmengden fra 2024 til 2025 viser en nedgang per innbygger på 4,8 prosent. Reduksjonen kommer både fra restavfall på rute og fra miljøparkene. Reduksjonen i restavfallsmengde på rute må sees i sammenheng med økningen i matavfall og plastemballasjeavfall, mens reduksjonen i restavfall fra miljøparkene må sees i sammenheng med utsorteringen av hardplast og tiltak for bedre utsortering.

Materialstrøm

Den totale mengden husholdningsavfall håndtert av BIR i 2025 var 145 969 tonn. Figuren over viser hovedstrømmene for dette avfallet.

Ettersom forbrenningsanlegget også mottar avfall fra andre kilder enn BIRs husholdningskunder, er tallene som presenteres for energigjenvunnet avfall, metall som tas ut av asken og asken som går til deponering, omtrentlige anslag på hvor stor andel som kan tilskrives husholdningsavfallet i BIR-kommunene.

I 2025 ble 605 tonn avfall levert ut til kunder og samarbeidspartnere til ombruk, 44 462 tonn ble sendt til materialgjenvinning, mens 91 715 tonn ble energigjenvunnet gjennom avfallsforbrenning.

Summen av ombruk, materialgjenvinning og energiutnyttelse gir en total gjenvinningsgrad på 81 prosent i 2025. I dette tallet inngår også det metallet som blir tatt ut fra asken fra avfallsforbrenningen og sendt til materialgjenvinning.

Totalt ble 27 375 tonn avfall sluttbehandlet på deponi i 2025.

Begrepsforklaringer

Husholdningsavfall er alt avfall som BIR mottar fra sine husholdningskunder.

Miljøpark er et betjent mottak hvor kunden mot betaling kan levere sortert grovavfall som for eksempel trevirke, hageavfall og metall til gjenvinning. Farlig avfall, EE-avfall, papir, papp, drikkekartong, glass-, metall- og plastemballasje samt brukbare gjenstander til ombruk kan leveres gratis.

Bossbil kjører i rute og henter kildesortert avfall fra returpunkt og restavfall og kildesortert avfall hjemme hos kundene.

Ombruk betyr at produkter eller materialer brukes på nytt til samme formål som før, uten særlig bearbeiding.

Materialgjenvinning betyr at materialene i avfallet blir råstoff til nye produkter.

Energigjenvinning innebærer at avfall brennes i et forbrenningsanlegg, der energien som frigjøres utnyttes til produksjon av varme og strøm.

Sluttbehandling vil si at avfallet legges på deponi.

Total gjenvinning er summen av material- og energigjenvunnet avfall, samt avfall som går til ombruk.

